

การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่

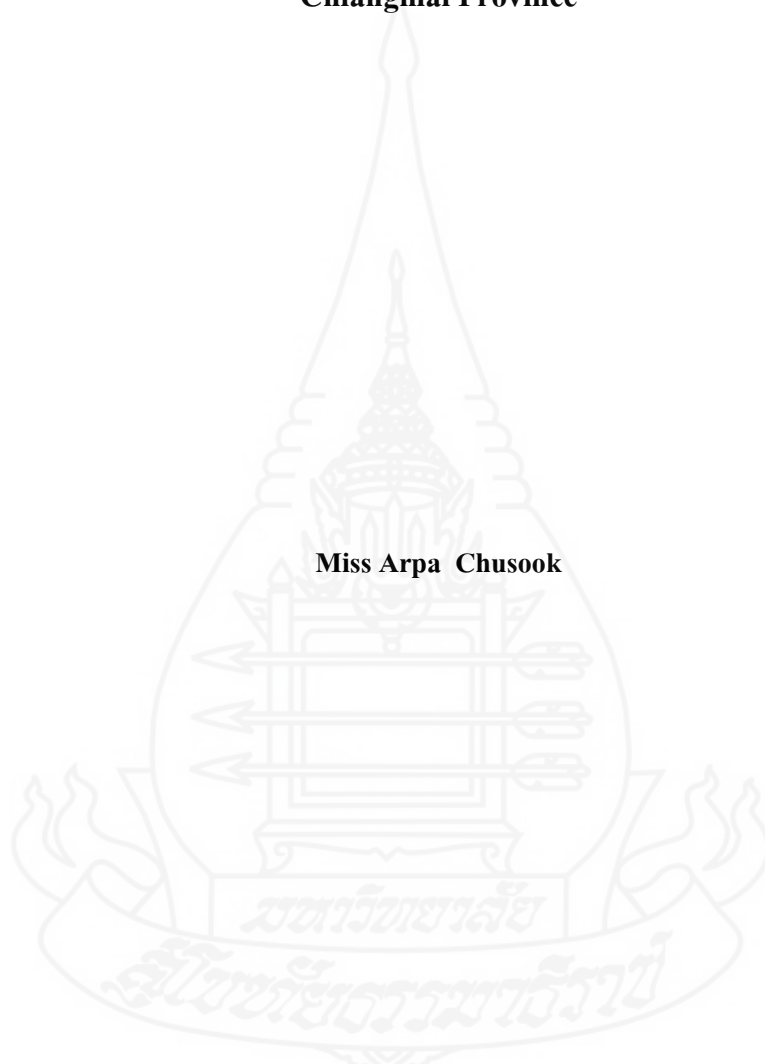
นางสาวอาภา ชูสุก

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Evaluation of Village and Urban Community Fund in Maechaem District,
Chiangmai Province**

Miss Arpa Chusook

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาคั่นคว้ออิสระ	การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล	นางสาวอาภา ชูสุก
แขนงวิชา	บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป

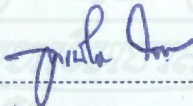
การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ

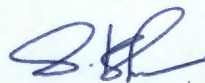
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จำเนียร ราชแพทยาคม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์ เข็มทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษา นางสาวอาภา ชูสกุล **รหัสนักศึกษา** 2553002946 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จิระ ประทีป **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องผลการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเงินด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (3) เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประธานกองทุนหมู่บ้านจำนวน 104 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 104 คน โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแบบประเมินผลคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าความถี่สัมพัทธ์ร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) การดำเนินงานด้านการเงิน อยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินงานด้านสมาชิกผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก การดำเนินงานด้านกระบวนการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (2) ปัญหาในการดำเนินงานด้านการเงิน คือ ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิก ปัญหาด้านสมาชิกผู้รับบริการ คือ กรรมการกองทุนไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก ปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงาน คือ กรรมการกองทุนไม่กล้าตักเตือนหรือบอกเลิกสัญญากรณีที่สมาชิกรำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ คือ กองทุนหมู่บ้านไม่มีที่ทำการเป็นเอกเทศถาวร (3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ข้อเสนอแนะในด้านการเงิน คือ ให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิกเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะด้านสมาชิกผู้รับบริการ คือ ให้มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับสมาชิกที่นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และตัดสิทธิ์ในการกู้เงินครั้งต่อไป ข้อเสนอแนะ ด้านกระบวนการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ และข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ คือ กองทุนหมู่บ้านควรมีการจัดหาที่ทำการกองทุนหมู่บ้านของตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร

คำสำคัญ การประเมินผล กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Independent Study title : Evaluation of Village and Urban Community Fund in Maechaem District, Chiangmai Province

Author: Miss Arpa Chusook; **ID:** 2553002946;

Degree : Master of Public Administration;

Independent Study Advisor: Dr. Chira Prateep, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The purposes of the Study of Evaluation of Village and Urban Community Fund in Maechaem District, Chiangmai Province were to : (1) evaluate the Fund in the following four areas: financial, members of the service recipients, process of operation, and development and learning; (2) study problems of the operation of the Fund; and (3) find solutions to resolve the problems and found improve and strengthen the process.

The population was 104 Presidents of Village and Urban Community Fund. The statistics used for data analysis are the Balanced Scorecard, Frequency Distribution, Percentage, Mean and Standard Deviation methods.

The study revealed that (1) The financial aspect is moderate, the implementation of the service member is at a high level, the implementation of the process is at a high level, the implementation of development and learning is at a high level; (2) The problem in the financial aspect is not to raise equity from members. The problem in members of the service recipient is not off the track to guide its members. The problem in the implementation process of the fund is not a warning, or to terminate the contract if the member does not meet the purpose intended. The problem in the development and learning of the Village and Urban Community fund is that they do not have their own permanent office ; and (3) The recommendations and guidelines of Village and Urban Development funds, recommendation on finance is to raise the funds from members, recommendation on the service member is to impose penalties for the misuse of the loan and the disqualification of a future loan, recommendation on the implementation process is the village committee should have regular meetings, and recommendations on the development and learning of the fund is to have their own office independently and permanent.

Keywords: Evaluation ,Village and Urban Community Fund , Chiangmai Province

กิตติกรรมประกาศ

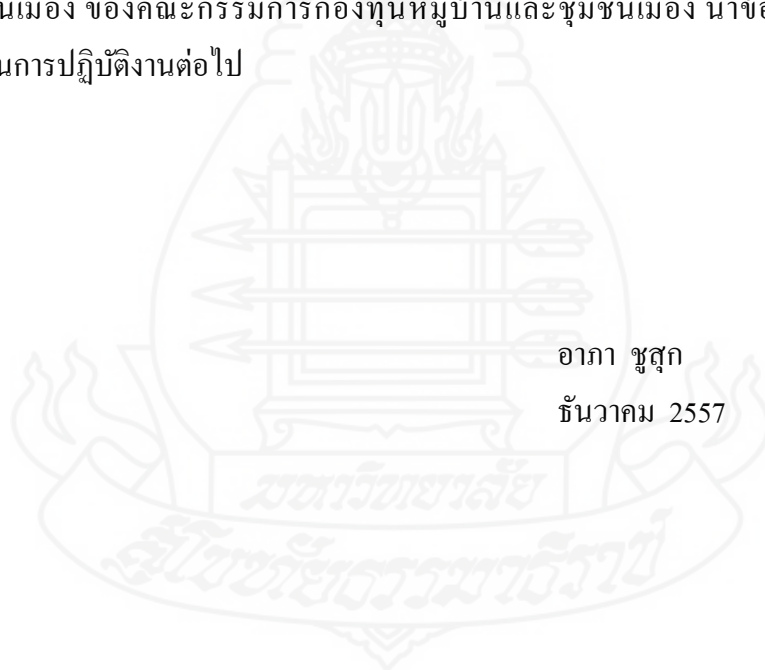
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้โดยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จิระ ประทีป อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระได้กรุณาให้คำแนะนำและ ข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีความสมบูรณ์ ผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้พร้อมแนวคิดและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณ ประชาชนที่เป็นประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพื้นที่ในเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือการตอบแบบสอบถามงานศึกษาครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง นำข้อมูลที่ได้รับ ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

อาภา ชูสุก

ธันวาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล	7
แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	22
ประชากร	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากร	39
ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	41
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ	48
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
สรุปการศึกษา.....	59
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	75
ประวัติผู้ศึกษา.....	90

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากร จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้.....	39
ตารางที่ 4.2 สรุปผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.....	41
ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินฯ ด้านการเงิน กองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็นรายข้อ.....	42
ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ จำแนกเป็นรายข้อ.....	44
ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินฯ ด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็น รายข้อ.....	46
ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ กองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็น รายข้อ.....	48
ตารางที่ 4.7 ผลการประเมินปัญหาด้านการเงิน.....	49
ตารางที่ 4.8 ผลการประเมินปัญหาด้านสมาชิกผู้รับบริการ.....	50
ตารางที่ 4.9 ผลการประเมินปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงาน.....	51
ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้.....	52
ตารางที่ 4.11 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทาง การพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการเงิน.....	53
ตารางที่ 4.12 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทาง การพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ.....	54
ตารางที่ 4.13 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทาง การพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการดำเนินงาน.....	55
ตารางที่ 4.14 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทาง การพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้.....	56

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	4
ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารกองทุนหมู่บ้าน.....	15

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาล เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 เป็นนโยบายที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับว่าเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน ทำให้เกิดความหวงแหนภายใต้ปรัชญากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม

5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

จากปรัชญากองทุนหมู่บ้านฯข้างต้นจะเห็นได้ว่า กองทุนหมู่บ้านฯเป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาคนในชุมชนโดยใช้ “หลัก 5 ร่วม” ในการทำงาน คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์ กระบวนการ 5 ร่วม จึงเป็นกระบวนการที่ทำให้คนในหมู่บ้านเกิดการพบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนถึงปัญหาของครอบครัว ชุมชน และร่วมกันคิดหาทางออกที่เหมาะสมกับครอบครัวและชุมชน และยังเกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งถือว่าเป็นต้นทุนทางสังคมที่กำลังจะเหือดหายไปจากสังคมไทย กระบวนการนี้เองที่เป็นพื้นฐานวิถีประชาธิปไตยที่ทุกคนมีสิทธิ์ มีเสียง ทุกคนต้องฟังเสียงของคนส่วนใหญ่ที่ได้รับผลกระทบและเดือดร้อนมากกว่า คนอื่นๆ เกิดความเห็นอกเห็นใจ ห่วงหาอาทรกัน จึงเป็นมิติของการพัฒนาที่กำลังจะสูญหายไป รัฐบาลจึงมองว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้ชาวบ้าน กล้าคิด กล้าทำ ต้องการเห็นกองทุนหมู่บ้านพัฒนาคน อุ่มชูแบ่งปัน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งมากกว่าการใช้จ่ายเงิน ให้หมดไปอย่างไร้คุณค่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน/ชุมชน
 - 1.1 การลงทุนพัฒนาอาชีพ
 - 1.2 สร้างงาน สร้างรายได้/เพิ่มรายได้
 - 1.3 ลดรายจ่าย
 - 1.4 บรรเทาเหตุฉุกเฉิน/ความจำเป็นเร่งด่วน
 - 1.5 นำไปสู่การสร้าง “กองทุนสวัสดิการ”
 - 1.6 เสริมหนุน “ภูมิปัญญาท้องถิ่น”
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีขีดความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการ “พึ่งพาตนเอง” ของหมู่บ้าน/ชุมชน ในด้าน “การเรียนรู้” การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหา เสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริม “เศรษฐกิจพอเพียง”
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งด้านอาชีพและสร้างความเป็นธรรมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

จากการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มจนถึงปัจจุบันนับว่าเป็นระยะเวลา 14 ปีเต็ม ผลการดำเนินงานที่รัฐบาลดำเนินการ สู่ประชาชนนับว่าเป็นนโยบายที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของประชาชน ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะประชาชนในชนบท ถ้าพิจารณาจากสถานการณ์ดังกล่าว จะเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อไป เพื่อเป็นปัจจัยผลักดันต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับรากหญ้าให้สามารถลืมตาอ้าปากได้ แต่เรื่องของการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นเรื่องที่ต้องใช้มาตรการหลาย ๆ มาตรการ ประกอบกันการที่จะผลักดันเงินทุนลงไปหมู่บ้าน จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ประชาชน จะเห็นได้ว่าในอดีตก่อนที่จะมีโครงการกองทุนหมู่บ้าน รัฐบาลหลายยุคหลายสมัยได้มีการผลักดันเงินทุนลงสู่หมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) SIF รวมถึงเงินกู้จากสถาบันการเงิน เงินสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน และกองทุน อื่นๆ นับว่าเป็นวงเงินที่มีจำนวนมากพอสมควร บางหมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนจากหน่วยงานต่างๆ หลายล้านบาท แต่ประชาชนยังมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากเหมือนเดิม หรือมากกว่าเดิม ผู้ศึกษาจึงมองว่ามาตรการผลักดันเงินทุนสู่ชุมชนอย่างเดียวอาจจะไม่สามารถช่วยประชาชนได้อย่างแท้จริง

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับจัดสรรและโอนเงินกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่ระยะเริ่มแรก จนถึงปัจจุบันครบทุกหมู่บ้าน จำนวน 104 หมู่บ้าน เป็นเงินทั้งสิ้น 104,000,000 บาท จากสภาพพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบบนเนินเขา ประชาชนแบ่งออกเป็นหลายชนเผ่า ประกอบด้วย คนพื้นเมือง เผ่าลัวะ กะเหรี่ยง และม้ง ซึ่งประชาชนในแต่ละชนเผ่าก็มี การประกอบอาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป และจากที่ได้รับ การจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท พบว่า การดำเนินงานของทุกหมู่บ้านมีปัญหาอุปสรรคอย่างมากมาย ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย ซึ่งผลของการศึกษาในครั้งนี้จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายว่ามี มากน้อยเพียงใด และจะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเงินด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

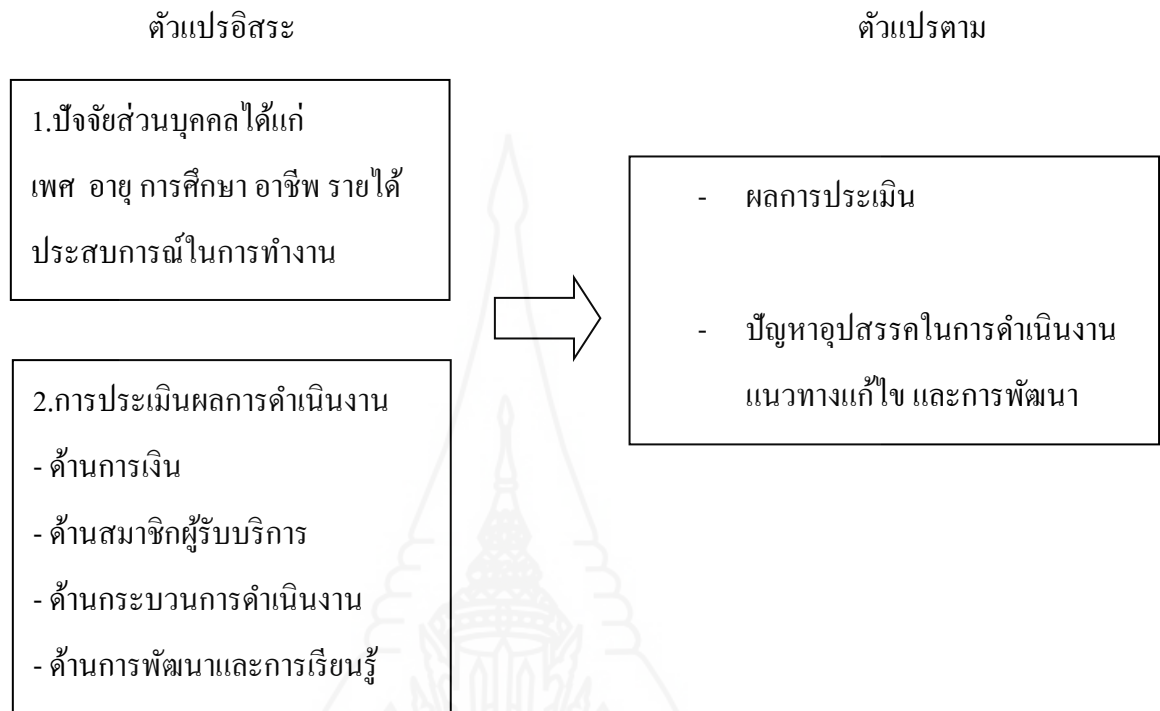
2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

ตลอดจนแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยมีกรอบแนวคิดในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษารอบคลุม 7 ตำบล จำนวน 104 กองทุน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

ตำบลช่างเคิ่ง	จำนวน	19	กองทุน
ตำบลแม่่นาจร	จำนวน	19	กองทุน
ตำบลท่าผา	จำนวน	10	กองทุน
ตำบลปางหินฝน	จำนวน	14	กองทุน
ตำบลบ้านทับ	จำนวน	13	กองทุน
ตำบลกองแขก	จำนวน	12	กองทุน
ตำบลแม่ศึก	จำนวน	17	กองทุน

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่แจ่ม

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษาจะศึกษาถึงการประเมินผลเชิงคุณภาพการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเงิน 2) ด้านสมาชิกผู้รับบริการ 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน 4) ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหา

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ทำการศึกษาประชากร ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมายถึง กองทุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 กองทุน ระบุตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

5.2 คณะกรรมการกองทุน หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

5.3 สมาชิกกองทุน หมายถึง สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งที่กู้เงินกองทุนและไม่ได้กู้เงินกองทุน

5.4 เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไปประกอบอาชีพ ตามความถนัด และส่งชำระคืนเมื่อครบกำหนดและให้สมาชิกรายอื่นได้กู้ยืมต่อไป

5.5 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ ตำแหน่งในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารจัดการ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้าน โครงสร้างองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกในการสนับสนุนให้ความรู้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.7 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ส่งผลในทางลบ

5.8 ผลกระทบที่มีต่อประชาชน หมายถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานหรือการดำเนินงานที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆ

5.9 ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่เป็นกรรมการกองทุน และเป็นสมาชิกกองทุน ต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.10 การประเมินผลเชิงคุณภาพ หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติจริงกับเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

5.10.1 ด้านการเงิน หมายถึง การบริหารจัดการในด้านการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

5.10.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนที่รับบริการจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

5.10.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

5.10.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ หรือรูปแบบของการพัฒนา และการส่งเสริมการเรียนรู้ของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สามารถนำผลการประเมินดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์การประเมิน ในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ไปเป็นข้อมูลที่สำคัญในการวางแผนการดำเนินงาน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้การดำเนินงานในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำมาประมวลไว้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล
2. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล

การประเมินผลเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบได้ว่าการดำเนินงานในกิจกรรมนั้นๆ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ “การประเมินผล” หรือที่นักวิชาการบางท่านเรียกว่า “การประเมินหรือการประเมินค่า” ซึ่งมาจากคำภาษาอังกฤษคำเดียวกัน คือคำว่า “EVALUATION” และได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “การประเมินผล” ไว้หลากหลาย ดังนี้ (สุรพร เลี่ยนสลาย, 2547) การประเมิน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ทางการศึกษา (Cronbach : 1963)

การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินคุณค่าของโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย กิจกรรม ผลผลิต ผลกระทบและค่าใช้จ่ายของโครงการ (Fink and Kosecoff : 1978)

การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออีกนัยหนึ่ง การประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศสำหรับตัดสินคุณค่าผลผลิต กระบวนการและจุดมุ่งหมายของโครงการหรือโปรแกรมหรือทางเลือกต่างๆ ที่นำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมาย จุดเน้นของการประเมินคือ การเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเพื่อการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ : 2524)

การประเมินผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือ การประเมินผลเป็นการตรวจสอบดูว่าโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นมีความก้าวหน้าไปแค่ไหน มีปัญหาในการปฏิบัติอย่างไร บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างไร หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการประเมินผลคือ

1. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ตั้งไว้
2. การควบคุมและเร่งรัดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน
3. การศึกษาปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขแผนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. การศึกษาแผนที่ได้ดำเนินงานไปแล้วเพื่อให้ทราบว่าจะตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่มีอยู่อย่างไร
5. การศึกษาผลกระทบทางตรงและทางอ้อมที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งอาจจะเป็นเหตุผลของการวางแผนโครงการต่อไปอีกหรือเป็นข้อมูลสำหรับช่วยในการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ดังนั้น การประเมินผลจึงจำเป็นการศึกษาหรือตรวจสอบโครงการในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่หรือภายหลังจากที่โครงการได้สำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว (สุภชัย ยาวะประภาส และ ปิยากร หวังมหาพร : 2547)

การประเมินผล หมายถึง การพิจารณาและวัดคุณค่าของกิจกรรมใดๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

การประเมินผลในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ “การประเมินผล” หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ใน 4 ด้านตามแบบประเมินผลดุลยภาพ (Balanced scorecard) คือ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

การประเมินผลดุลยภาพ (Balanced scorecard) ซึ่งในการบริหารภาครัฐ เรียกว่า การประเมินแบบมิติดซ์นิสมดุล หรือบางแห่งเรียกว่า การประเมินผลดุลยภาพ เป็นเครื่องมือประเมินความสำเร็จขององค์การอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน ซึ่งได้กำหนดการประเมินออกเป็น 4 ด้าน

1. ด้านการเงิน (Financial Perspective)
2. ด้านลูกค้าผู้รับบริการ (Customer Perspective)
3. ด้านกระบวนการธุรกิจภายใน (Internal business process Perspective)
4. ด้านการเรียนรู้และเติบโต (Learning and growth Perspective)

แนวคิดการประเมินผลดุลยภาพ (Balanced scorecard) เกิดขึ้นจากนักวิชาการ จำนวน 2 ท่าน คือ โรเบิร์ต เอส แคปตัน (Robert S. Kaplan) และเดวิด พี นอร์ตัน (Devid P. Norton)

จากสถาบันโนแลนดอร์ตัน ได้เสนอผลงานในนิตยสาร Harevard Business Review (HBR) ฉบับเดือนมกราคม ค.ศ. 1992 และได้สรุปรวมพิมพ์เป็นเล่มหนังสือชื่อ The Balanced scorecard ในปี ค.ศ. 1996

2. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ทั้งนี้ รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมกับการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการและเพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยแบ่งกองทุนออกเป็น 2 ระดับ คือ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกองทุนรวมในระดับชาติเพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเมื่อเริ่มก่อตั้ง จะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านและชุมชนเมืองละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองบริหารจัดการตนเอง

2.1 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เริ่มสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 หลักการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีหลักการสำคัญซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จอันประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งความพร้อมของคนและครวัเรือน การควบคุมดูแลตนเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

2.3 กลไกการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีการกำหนดกลไกการบริหาร โดยแยกตามระดับความสำคัญ เพื่อให้การบริหารงานกองทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

2.3.1 ระดับชาติ

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบช.) มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงาน

- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และ ตัวแทนประชาชนเป็นองค์ประกอบ มีหน้าที่ในการปฏิรูประบบราชการ บูรณาการการทำงาน ร่วมกันเพื่อสนับสนุน การทำงานของคณะอนุกรรมการ สนับสนุนและติดตามการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง

2.3.2 ระดับจังหวัด

- มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อม ติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนวิชาการและการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับ อำเภอ

2.3.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่ม องค์กรประชาชน และประชาชนใน หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ซึ่งได้มาโดยวิธีชาวบ้านเลือกกันเองในหมู่บ้าน หรือชุมชน จำนวน 15 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน ดังนี้

- บริหารและจัดการการเงินกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

- ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ในการบริหารกองทุนฯ โดยสมาชิก ของหมู่บ้านเห็นชอบร่วมกัน

- รับสมาชิกและจัดทำระเบียบข้อมูลสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่มหรือบุคคลที่มีใน หมู่บ้าน

- พิจารณาให้กู้ตามระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาวบ้านได้ร่วมกันกำหนด

- สืบสวนและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ อุตสาหกรรมในครัวเรือนและ รัฐวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่ หมู่บ้าน

2.4 แนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามระดับจังหวัด

ในการดำเนินงานตามภารกิจของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการ ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544)

1. การเตรียมกลไกในระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด จัดตั้งอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และอาจจัดตั้ง ศูนย์ประสานงานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ของคณะอนุกรรมการ และให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอ คณะทำงานเครือข่ายชุมชนระดับอำเภอและคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

2. การประชาสัมพันธ์และเตรียมประชาชน โดยสื่อในจังหวัดและอำเภอรวมทั้ง การประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุน

3. การจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนเมืองในการ เปิดเวทีชาวบ้านเพื่อการดำเนินการเลือกสรรคณะกรรมการกองทุน ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุน ระดับจังหวัดและระดับอำเภอทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนในการเลือกสรรให้ ดำเนินไปด้วยความ โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม พร้อมทั้งติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการ กองทุน หมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง

4. การขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องรับขึ้นทะเบียนกองทุนตาม ระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่กำหนด ดังนี้

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด มอบหมายให้ธนาคารสาขา ทำหน้าที่ รับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง ขึ้นแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ กทบ. 2

- ธนาคารสาขาที่ได้รับมอบหมายให้รับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชน เมืองทำการรวบรวมเป็นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แล้วส่งให้ธนาคารสาขาจังหวัด เพื่อส่งต่อคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด และส่งให้ธนาคารสำนักงานใหญ่เพื่อส่งต่อ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- คณะกรรมการพิจารณาแล้วประกาศรับรองสถานภาพกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองที่ขึ้นทะเบียน พร้อมบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แนบท้ายประกาศ

5. มอบหมายให้ธนาคารสาขารวบรวมแบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความ พร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมตรวจสอบข้อมูลการปฏิบัติตามระเบียบของ สมาชิกและ การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน แล้วนำส่งให้แก่คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมตรวจสอบข้อมูลปฏิบัติตามระเบียบของสมาชิกและการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้วนำเสนอให้แก่คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองร่วมกับชุมชนแล้วสรุปผลการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยจำแนกประเภทของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามแบบ กทบ. 6

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ แจ้งผลการประเมินโดยจำแนกประเภทตามแบบ กทบ. 6 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเพื่อให้ความเห็น พร้อมแจ้งสรุปผลการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามแบบ กทบ. 5 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแจ้งผลการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้านที่พิจารณาความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุนแล้ว สรุปผลการประเมินความพร้อมจำแนกประเภทกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- คณะกรรมการพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบการอุดหนุนเงินกองทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกาศพร้อมแจ้งให้ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ เพื่อโอนเงินและแจ้งให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดทราบ

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด แจ้งผลอนุมัติแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองติดต่อธนาคาร เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการทำหลักฐานการรับเงินอุดหนุน

6. การติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้รับเงินอุดหนุนแล้ว โดยมีประเด็นในการติดตามและตรวจสอบ ดังนี้

- การจัดองค์กรและการดำเนินงาน กิจกรรมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ความโปร่งใสในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ปัญหาด้านวิชาการและการจัดการ

7. สำหรับหมู่บ้านที่ขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ นำข้อมูลจากการติดตามตรวจสอบและความต้องการสนับสนุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมาจัดทำแผนสนับสนุนวิชาการและการจัดการโดย

- บูรณาการระบบการทำงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรมและงบประมาณทั้งในส่วนของการราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพปัญหา ศักยภาพและความต้องการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน ตลอดจนศูนย์เรียนรู้ชุมชนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนวิชาการและการจัดการ

- เสนอระบบการทำงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรมและงบประมาณในส่วนที่เกินขีดความสามารถในการบูรณาการภายในจังหวัด แก่คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผ่านสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อพิจารณาสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

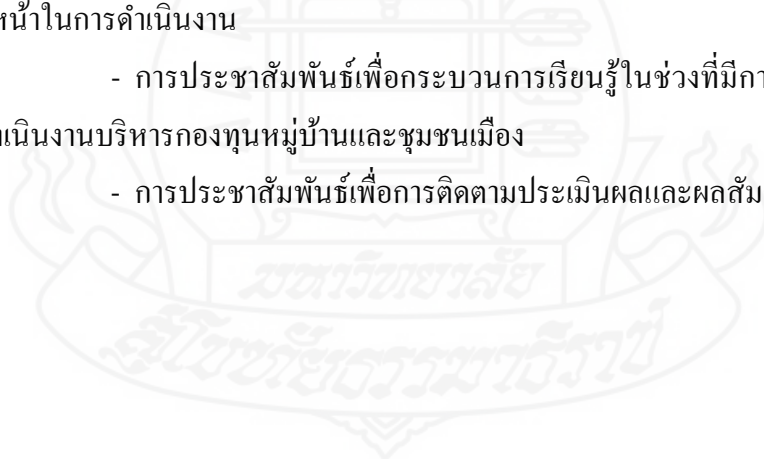
8. การประชาสัมพันธ์ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ ดำเนินการ มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

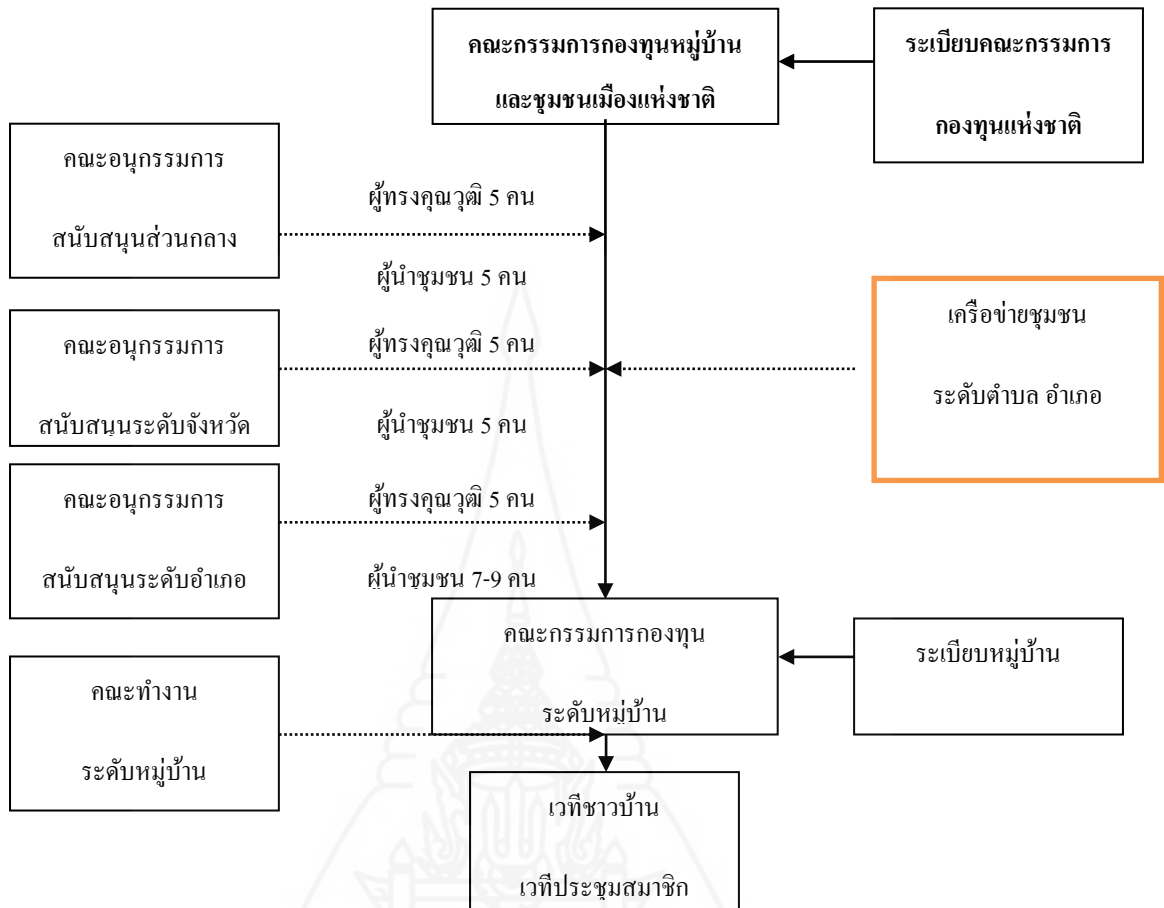
- การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของประชาชน

- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเนื้อหาของระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนและความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

- การประชาสัมพันธ์เพื่อกระบวนกรเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- การประชาสัมพันธ์เพื่อการติดตามประเมินผลและผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

2.5 ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จ จำต้องประกอบด้วย

1. ชาวบ้านมีจิตสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของกองทุน
2. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง

รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน

3. มีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละและรับผิดชอบ

4. มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม

5. มีความสามัคคี ความเอื้ออาทร เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส

6. มีการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

3. การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขต อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีกองทุนหมู่บ้านจำนวน 104 กองทุน มีสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 11,769 คน และจากการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของกรมการพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2555 แบ่งระดับประสิทธิภาพกองทุนออกเป็นสามระดับ คือ ระดับประสิทธิภาพดี ปานกลาง และปรับปรุง พบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับดีมาก (A) จำนวน 61 กองทุน ระดับดี (B) จำนวน 13 กองทุน ระดับปานกลาง (C) จำนวน 11 กองทุน และระดับปรับปรุง (D) จำนวน 19 กองทุน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่แจ่ม, 2555) ปัจจุบัน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีเงินกองทุนรวมทั้งสิ้น 201,400,000 บาท ได้รับการเพิ่มทุนตามนโยบายรัฐบาล ทั้งระยะที่ 1 – 3 แล้ว จำนวน 75 กองทุน นอกจากนี้ยังได้ขอเพิ่มทุนกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จำนวน 60 กองทุน เป็นเงิน 60,000,000 บาท และได้ขอเพิ่มทุนกับธนาคารออมสิน จำนวน 7 กองทุน เป็นเงิน 14,000,000 บาท

ในการดำเนินงานตามนโยบาย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบแผนงานและงบประมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการตามนโยบาย ออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งอำเภอแม่แจ่ม ได้ดำเนินการตามนโยบาย คือ

ระยะที่ 1 (ปี 2544) เป็นระยะของการจัดตั้งกองทุน ซึ่งมีแผนงาน คือ

1. การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำระเบียบ เงื่อนไขและคู่มือการปฏิบัติงาน
2. การประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นของประชาชนให้เข้าใจปรัชญาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. การจัดโครงสร้างของการปฏิบัติงานตามระเบียบ การทำความเข้าใจแก่บุคลากรและการสนับสนุนและการตอบปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ
4. การเตรียมกลไกเสริมในรูปแบบ “ประชารัฐ”
5. การช่วยเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระยะที่ 2 (ปี 2544 – 2545) เป็นระยะที่มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงการเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการ
2. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. เวทีเครือข่ายการเรียนรู้ระดับอำเภอของกองทุน
4. การสังเคราะห์บทเรียนกองทุนระดับจังหวัด
5. การวิจัย การประเมินผลและการพัฒนากองทุน

ระยะที่ 3 (ปี 2546 – 2547) การนำไปสู่ความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีแผนงานเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อการพึ่งพาตนเองได้ของกองทุน ทั้งด้านสังคมและธุรกิจ
2. การเสริมสร้างกองทุนที่ยั่งยืน โดยการขยายเงินกองทุน การสร้างเครือข่ายกองทุน การเชื่อมโยงทุนจากกองทุนกับสถาบันการเงินอื่น
3. การเสริมสร้างกองทุนและเครือข่ายกองทุนที่เกิดขึ้นเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเชื่อมโยงประสานนโยบายอื่น ๆ และความเข้มแข็งของชุมชน

ระยะที่ 4 (ปี 2548 – ปัจจุบัน) การขยายผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีแผนงานเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อย่างยั่งยืน คือ ดังนี้

1. การเพิ่มเงินกองทุนโดยรัฐบาลตามศักยภาพและจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุน โดยเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตำบล / อำเภอ / จังหวัด
4. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานกองทุนฯ โดยกองทุนฯ และเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ซึ่งในบทบาทของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. เชื่อมประสานนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสู่การปฏิบัติในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯบนพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชนและหลักการพึ่งพาตนเอง
2. ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงข่ายด้วยกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของกองทุนหมู่บ้านฯ เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯและสถาบันการเงินชุมชนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์
4. ดำเนินงานจัดทำระบบฐานข้อมูลประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ผลความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
5. ส่งเสริมพัฒนาและเชื่อมโยงการบริหารจัดการด้านเงินทุนสวัสดิการฌาปนกิจสงเคราะห์ระบบสวัสดิภาพสวัสดิการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯและประชาชนในชุมชน
6. ดำเนินการและประสานกับสถาบันวิจัยสถาบันการศึกษาองค์กรอื่นๆเพื่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ทรงศิริ เดชะ ไกศยะ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ หมู่ที่ 1 บ้านศาลเจ้า ตำบลทรงคนอง จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชน กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ เข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ ละเอียดรอบคอบ เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารจัดการ ทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ และสามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารจัดการนอกจากสามารถกำหนดบุคลากร ให้เหมาะสมกับงานแล้ว กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯได้กำหนดระเบียบ ข้อบังคับกองทุน ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ของหมู่บ้านเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานด้วย นอกจากนี้ นโยบายนี้ ยังสัมฤทธิ์ผลในด้านการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน สามารถบรรเทา เหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของชาวบ้านและช่วยลดหนี้ในระบบได้ แต่ไม่พัฒนา ถึงขั้นเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ไม่เพียงพอและขาดการพัฒนาด้านอาชีพ ดังนั้น รัฐจึงควรมีนโยบายเร่งรัดการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้ชาวบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

บุญโฮม พรารวกลาง (2548) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอำเภอนาดัว จังหวัดเลย จากผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ด้าน มีผลการดำเนินงานที่อยู่ในระดับเข้มแข็งเพียง 1 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานภายใน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.47) ส่วนอีก 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และโดยภาพรวม (มีค่าเฉลี่ย 2.23) อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่บรรลุผล ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบรรลุผล ในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงานภายในด้านการเรียนรู้ และเติบโต มีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.35 ถือว่าสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนได้ ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน คือ เงินทุนมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนสมาชิก ข้อเสนอแนะเห็นควรให้กองทุนหมู่บ้าน 2 เอ กู้ยืมขยายวงเงินจากสถาบันการเงิน(ธนาคาร) ได้เพื่อแก้ไขปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ และพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้มแข็งนำไปสู่การเป็นนิติบุคคลในอนาคตได้

พิเชิด โปธิมา (2548) ได้ศึกษา เรื่อง ผลกระทบของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มีประชาชนในพื้นที่อำเภอหาด จังหวัดเชียงใหม่ มีผลกระทบในด้านบวกอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลกระทบในด้านบวกสูงสุดคือ สมาชิกสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเท่ากับ 4.00 ผลกระทบด้านบวกต่ำที่สุดคือ สมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านไม่นำเงินกำไรไปใช้จ่ายในการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และเป็นอันตรายต่อสุขภาพเท่ากับ 2.70 ในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยนำเข้าคือ ปัจจัยในการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิก ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลผลิตคือผลกระทบที่มีต่อประชาชนในเชิงบวกสร้าง ความพึงพอใจแก่สมาชิกในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบด้านบวกต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อประชาชน ดังนี้

1. ด้านการประกอบอาชีพ สมาชิกมีการวางแผนการใช้กู้ โดยนำเงินไปประกอบอาชีพตามที่เสนอ โครงการกับคณะกรรมการกองทุนและส่วนใหญ่เป็นอาชีพเดิมทำให้สมาชิกกองทุนซึ่งมีความรู้ความชำนาญในอาชีพเดิมอยู่แล้ว ส่งผลให้สมาชิกสามารถนำเงินกู้มาคืนกองทุนได้ตามกำหนดระยะเวลา

2. ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการบริหารจัดการที่ดี เน้นการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ โปร่งใส และมีความเป็นธรรม โดยคณะกรรมการมีการทำสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันการพิจารณาเงินกู้ที่เป็นธรรมสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิก

วินิจ บัวเจริญ (2548) ได้ศึกษาความพร้อมของกรรมการกองทุนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษากรณี อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัย พบว่า

1. กรรมการกองทุนมีความพร้อมอยู่ในระดับค่อนข้างมากในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล สำหรับด้านการปฏิบัติงาน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก และสมาชิกกองทุนมีความเห็นว่ากรรมการกองทุนมีความพร้อมอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้ง 4 ด้าน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของกรรมการกองทุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของ กรรมการกองทุน ประชาชนและสมาชิกกองทุน อาชีพและการดำรงตำแหน่งทางสังคม

3. ปัญหาในการดำเนินงานของกรรมการกองทุน ได้แก่ กรรมการขาดความรู้ด้าน เอกสารและระบบบัญชีเงินกองทุน ไม่เพียงพอให้สมาชิกกู้ยืม สมาชิกขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กองทุนหมู่บ้านฯ ขั้นตอนการดำเนินงานมีมาก ขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ขาดสถานที่ ทำการ ที่ถาวร และกรรมการมีจำนวนมากเกินไป

จริยา วงศ์กำแหง (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านฯ จังหวัดปัตตานี พบว่า ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ จังหวัดปัตตานี มีประสิทธิภาพ สูง ร้อยละ 10.44 ประสิทธิภาพปานกลาง ร้อยละ 19.28 และประสิทธิภาพต่ำ ร้อยละ 70.28

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ จังหวัดปัตตานี คือ 1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการ ได้แก่ ภาวะผู้นำของคณะกรรมการ ประสิทธิภาพในการบริหาร กลุ่ม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ 2) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุน ได้แก่ การมีส่วนร่วม ของสมาชิก 3) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน ปัจจัยทั้งหมดนี้มี ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ของกองทุนหมู่บ้านฯ จังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 47.6

3. ปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ได้แก่ สมาชิกไม่ชำระเงินคืนตาม สัญญา คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ จำนวนเงินกู้ไม่เพียงพอ กับความต้องการของสมาชิก ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ขยายระยะเวลาการส่งคืนเงินกู้ จัดอบรม ด้านการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการกองทุนและจัดสรรเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น

กาญจนา สวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยสรุป พบว่า สมาชิกผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี สมรสแล้ว การศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา อาชีพเกษตรกร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,000 - 20,000 บาท สมาชิกในครอบครัว 3 - 4 คน เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ 1 - 2 ปี ใช้บริการกองทุนหมู่บ้านฯมากกว่า 6 เดือนต่อครั้ง รู้จักกองทุนหมู่บ้านจากผู้นำชุมชน และการใช้บริการด้านการกู้ยืม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านฯ ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกกองทุนทุกด้าน ยกเว้นเพศ ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัด สุราษฎร์ธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากร
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้
6. การนำเสนอข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 104 คน จาก 104 กองทุน จาก 7 ตำบล ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

ตำบลช่างเคิ่ง	จำนวน	19	คน
ตำบลแม่ณาจร	จำนวน	19	คน
ตำบลท่าผา	จำนวน	10	คน
ตำบลปางหินฝน	จำนวน	14	คน
ตำบลบ้านทับ	จำนวน	13	คน
ตำบลกองแขก	จำนวน	12	คน
ตำบลแม่ศึก	จำนวน	17	คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม โดยการจัดทำแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชากรที่เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาคั้งนี้ ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้สอบถามคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ จำนวน 104 คน เป็นคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3) แสวงหาข้อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยอาศัยกรอบแนวคิดของแบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard) ซึ่งมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. เพศ	☐	ชาย	☐	หญิง
2. อายุระหว่าง	☐	18-20 ปี	☐	21-30 ปี
	☐	31-40 ปี	☐	41-50 ปี
	☐	51-60 ปี	☐	61 ปีขึ้นไป
3. ระดับวุฒิการศึกษาสูงสุด	☐	ประถมศึกษา	☐	มัธยมต้น
	☐	มัธยมปลาย	☐	อนุปริญญา
	☐	ปริญญาตรี	☐	สูงกว่าปริญญาตรี
	☐	อื่นๆ(ระบุ).....		

4. อาชีพ

เกษตรกรรม

อุตสาหกรรม / หัตถกรรม

รับจ้าง

รับราชการ

อื่นๆ(ระบุ).....

5. รายได้

5,000-10,000 /เดือน

10,001-15,000 /เดือน

15,001-20,000 /เดือน

20,001-30,000 /เดือน

30,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามกรอบการประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard) แบ่งย่อยเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการเงิน จำนวน 11 ข้อ

ประเด็น	เกณฑ์ชีวิต	คะแนน
ด้านการเงิน		
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีเงินทุนเพียงพอสำหรับให้สมาชิกกู้หรือไม่	☐ มากพอจนปล่อยเงินกู้ไม่หมด	3
	☐ เพียงพอ	2
	☐ ไม่เพียงพอ	1
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน (ธนาคาร) มาให้สมาชิกกู้หรือไม่	☐ ได้กู้จากธนาคารมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ กู้จากธนาคาร 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่ได้กู้จากธนาคารเลย	1

2.1 ด้านการเงิน (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายรัฐบาลหรือไม่	☐ ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 2-3	3
	☐ ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 1	2
	☐ ไม่ได้รับการเพิ่มทุน	1
4. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการเก็บเงินสัจจะสะสมจากสมาชิกหรือไม่	☐ เก็บเป็นรายเดือน	3
	☐ เก็บเป็นรายปี	2
	☐ ไม่มีการเก็บเงินสัจจะสะสม	1
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการระดมหุ้นจากสมาชิกหรือไม่	☐ มีการระดมหุ้นเป็นระยะ	3
	☐ มีการเก็บหุ้นเฉพาะปีแรก	2
	☐ ไม่มีการเก็บหุ้นจากสมาชิก	1
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับเงินบริจาคเพื่อสมทบกองทุนหรือไม่	☐ ได้รับการบริจาคมมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ ได้รับการบริจาค 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่เคยได้รับการบริจาคเลย	1
7. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้สมทบทุนกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เลย	1
8. กองทุนหมู่บ้านของท่านคิดดอกเบี้ยจากสมาชิกร้อยละเท่าไร	☐ คิดร้อยละ 4 บาทลงมา	3
	☐ คิดร้อยละ 5-6 บาท	2
	☐ คิดร้อยละ 7 บาทขึ้นไป	1
9. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนร้อยละเท่าไร	☐ มากกว่าร้อยละ 35	3
	☐ ร้อยละ 20-35	2
	☐ น้อยกว่าร้อยละ 20	1
10. กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถเก็บคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนหรือไม่	☐ ได้ครบ 100%	3
	☐ ได้ประมาณร้อยละ 90-99	2
	☐ ได้น้อยกว่าร้อยละ 90	1

2.1 ด้านการเงิน (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
11. ปัจจุบันผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านท่าน มีกำไรหรือขาดทุน	☐ มีกำไร	3
	☐ มีเท่าเดิม	2
	☐ ขาดทุน	1

2.2 ด้านผู้รับบริการ จำนวน 15 ข้อ

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
ด้านสมาชิกผู้รับบริการ		
1. ผู้รับบริการได้รับความสะดวกในการบริการหรือไม่	☐ สะดวกมาก	3
	☐ สะดวกปานกลาง	2
	☐ สะดวกน้อย	1
2. หลังจากยื่นเสนอโครงการขอกู้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านท่านได้รับเงินกู้ยืมอย่างไร	☐ รวดเร็วดี	3
	☐ เหมาะสม	2
	☐ ลำช้า	1
3. ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านท่านได้รับเงินตรงตามจำนวนที่ขอกู้หรือไม่	☐ ได้รับมากกว่าจำนวนที่ขอกู้	3
	☐ ได้รับตรงตามจำนวนที่ขอกู้	2
	☐ ได้รับน้อยกว่าจำนวนที่ขอกู้	1
4. เงินกู้ที่ท่านได้รับจากกองทุนหมู่บ้านเพียงพอสำหรับเป็นทุนในการประกอบอาชีพหรือไม่	☐ พอและมีเงินเหลือบางส่วน หลังการลงทุน	3
	☐ พอดีกับการลงทุน	2
	☐ ไม่เพียงพอ	1
5. ท่านนำเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ตามโครงการที่เสนอขอกู้หรือไม่	☐ นำไปใช้ตามโครงการทั้งหมด	3
	☐ นำไปใช้ตามโครงการ บางส่วน	2
	☐ ไม่ได้นำไปใช้ตามโครงการ เลย	1

2.2 ด้านผู้รับบริการ (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
6. การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพทำให้ครัวเรือนของท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง	☐ เพิ่มขึ้น	3
	☐ เท่าเดิม	2
	☐ ลดลง	1
7. ท่านได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพจากการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างไร	☐ จากการจัดฝึกอบรม	3
	☐ จากการให้คำแนะนำ	2
	☐ ไม่เคยได้รับความรู้เลย	1
8. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ออกติดตามให้คำแนะนำในการนำเงินกู้ไปลงทุนประกอบอาชีพของท่านหรือไม่	☐ ติดตามให้คำแนะนำมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ ติดตามให้คำแนะนำ 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่มีการติดตามให้คำแนะนำเลย	1
9. ครัวเรือนของท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพหรือไม่	☐ ดีขึ้น	3
	☐ เท่าเดิม	2
	☐ ไม่ดีขึ้น	1
10. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง	3
	☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง	2
	☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย	1
11. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง	3
	☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง	2
	☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย	1
12. ครัวเรือนของท่านเคยได้รับสวัสดิการต่างๆ เช่น ทุนการศึกษาฯ จากกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ เคยได้รับมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ เคยได้รับ 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่เคยได้รับเลย	1
13. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดเป็นอย่างไร	☐ เหมาะสมแล้ว	3
	☐ ต่ำเกินไป	2
	☐ สูงมาก	1

2.2 ด้านผู้รับบริการ (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
14. ท่านพอใจในขั้นตอนการยื่นขอกู้เงินที่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดหรือไม่	☐ พอใจมาก	3
	☐ พอใจปานกลาง	2
	☐ ไม่พอใจ	1
15. ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมใน ระดับใด	☐ พอใจมาก	3
	☐ พอใจปานกลาง	2
	☐ ไม่พอใจ	1

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงานจำนวน 12 ข้อ

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
ด้านกระบวนการดำเนินงาน		
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการวางแผน ดำเนินงานประจำปีหรือไม่	☐ มีการวางแผนดำเนินงาน ทุกปี	3
	☐ มีการวางแผนดำเนินงาน บางปี	2
	☐ ไม่มีการวางแผนดำเนินงาน เลย	1
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการปฏิบัติตาม แผนที่วางอย่างไร	☐ ปฏิบัติตามแผนทุกอย่าง	3
	☐ ปฏิบัติตามแผนได้บางอย่าง	2
	☐ ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้ เลย	1
3. ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่านมี ขั้นตอนการขอู้เงินที่ยุ่งยากหรือไม่	☐ ไม่ยุ่งยากเลย	3
	☐ ยุ่งยากเล็กน้อย	2
	☐ ยุ่งยากมาก	1

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
4. ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านท่านมีขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้ อย่างไร	☐ แต่งตั้งกรรมการเงินกู้ พิจารณาก่อน	3
	☐ ตรวจสอบในที่ประชุม พิจารณาอนุมัติ	2
	☐ ไม่มีการตรวจสอบหลักฐาน	1
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการกำหนดวงเงินกู้ ให้กับผู้ขอกู้แต่ละรายอย่างไร	☐ ไม่กำหนดวงเงินกู้ขึ้นอยู่กับ ความจำเป็น	3
	☐ ไม่เกินรายละ 30,000 บาท	2
	☐ ไม่เกินรายละ 20,000 บาท	1
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการอนุมัติเงินกู้ที่ จำนวนเงินกู้เกิน 30,000 บาท อย่างไร	☐ โดยมติที่ประชุมสมาชิก	3
	☐ โดยมติที่ประชุม คณะกรรมการ	2
	☐ โดยประธานตัดสินใจ	1
7. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีการออก ติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิกที่กู้เงินไป ประกอบอาชีพหรือไม่	☐ ติดตามให้คำแนะนำทุกราย	3
	☐ ติดตามให้คำแนะนำบางราย	2
	☐ ไม่มีการติดตามให้คำแนะนำ เลย	1
8. สมาชิกกู้เงินไปแล้วไม่นำไปใช้ประกอบ อาชีพตามโครงการที่เสนอขอกู้	☐ บอกละเลยและเรียกเงินกู้ คืน	3
	☐ เตือนให้นำเงินไปใช้ตาม โครงการ	2
	☐ ไม่ดำเนินการอย่างใดเลย	1
9. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้มีการแต่งตั้งที่ ปรึกษาหรือไม่	☐ แต่งตั้งมากกว่า 3 คน	3
	☐ แต่งตั้งน้อยกว่า 3 คน	2
	☐ ไม่มีการแต่งตั้ง	1

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
10. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเงินอย่างไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม	3
	☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ	2
	☐ ไม่มีการตรวจสอบ	1
11. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม	3
	☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ	2
	☐ ไม่มีการตรวจสอบ	1
12. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการพัสดุดังไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม	3
	☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ	2
	☐ ไม่มีการตรวจสอบ	1

2.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้จำนวน 9 ข้อ

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้		
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่	☐ มีมากกว่า 1 ครั้ง	3
	☐ มี 1 ครั้ง	2
	☐ ไม่มีเลย	1
2. ในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ท่านมีส่วนร่วมทุกครั้งหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง	3
	☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง	2
	☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย	1

2.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ (ต่อ)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด	คะแนน
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างไร	☐ จัดให้มีการฝึกอบรม	3
	☐ มีการส่งไปอบรมกับหน่วยงานอื่น	2
	☐ ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิกเลย	1
4. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเพื่อช่วยเหลือแนะนำอาชีพแก่สมาชิกอื่นหรือไม่	☐ มีการคัดเลือกมากกว่า 3 ราย	3
	☐ มีการคัดเลือก 1 – 3 ราย	2
	☐ ไม่มีการคัดเลือก	1
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยของรัฐหรือไม่	☐ ได้รับมากกว่า 3 ครั้ง	3
	☐ ได้รับน้อยกว่า 3 ครั้ง	2
	☐ ไม่ได้รับการสนับสนุนเลย	1
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใด	☐ อยู่ในระดับ 3 เอ	3
	☐ อยู่ในระดับ 2 เอ	2
	☐ อยู่ในระดับ 1 เอ	1
7. กองทุนหมู่บ้านของท่านเป็นสมาชิกเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯ ในระดับใดบ้าง- ระดับตำบล/ ระดับอำเภอ/ ระดับจังหวัด/ ระดับประเทศ	☐ เป็นทุกระดับ	3
	☐ เป็นบางระดับ	2
	☐ ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่ายเลย	1
8. หมู่บ้านของท่านมีที่ทำการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีที่ทำการถาวรเป็นของตนเอง	3
	☐ มีที่ทำการเป็นของตนเองแต่ไม่ถาวร	2
	☐ ไม่มีที่ทำการเป็นของตนเอง	1
9. การกองทุนหมู่บ้านของท่านมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้วหรือยัง	☐ มีคอมพิวเตอร์ใช้มากกว่า 1 เครื่อง	3
	☐ มีคอมพิวเตอร์ใช้ 1 เครื่อง	2
	☐ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์	1

เมื่อรวมทั้ง 4 ด้าน มีจำนวน 47 ข้อ การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 3 คะแนน หมายถึง มาก ได้ 2 คะแนน หมายถึงปานกลาง ได้ 1 คะแนน หมายถึง น้อย การแปลผลโดยคิดเทียบจากเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด = 3 ต่ำสุด = 1) ดังนี้

มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.35 – 3.00	หมายถึง	มาก
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.68– 2.34	หมายถึง	ปานกลาง
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00– 1.67	หมายถึง	น้อย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมือง 4 ด้าน จำนวน 18 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ดังนี้

3.1 ด้านการเงิน

ประเด็นปัญหา ด้านการเงิน	ระดับปัญหา		
	มาก 1 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	น้อย 3 คะแนน
1. เงินทุนมีน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนสมาชิก			
2. ไม่มีการขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน (ธนาคาร)			
3. ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อเพิ่มทุน			
4. การจัดสรรผลกำไรสมทบกองทุนอยู่ในอัตราที่ต่ำ			
5. การชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามสัญญา			

3.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ

ประเด็นปัญหา ด้านสมาชิกผู้รับบริการ	ระดับปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	1	2	3
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. การกู้เงินกองทุนมีความยุ่งยาก			
2. สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ			
3. กรรมการไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
4. สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม			
5. ไม่มีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิกตามระเบียบกองทุนฯ			

3.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ประเด็นปัญหา ด้านกระบวนการดำเนินงาน	ระดับปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	1	2	3
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการวางแผนดำเนินงานประจำปี			
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
3. เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการไม่กล้าเตือนหรือบอกสัญญาณกับสมาชิก			
4. ไม่มีการเก็บเอกสารการงบบุคลากรประจำปีไว้เป็นหลักฐาน			
5. คณะกรรมการขาดการจัดการประชุม			

3.4 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ประเด็นปัญหา ด้านกระบวนการดำเนินงาน	ระดับปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	1	2	3
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก			
2. กองทุนหมู่บ้าน ไม่มีที่ทำการเป็นตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร ทำให้มีการย้ายที่ทำการตามกรรมการเป็นปัญหากับสมาชิกในการติดต่อกับกองทุนฯ			
3. กองทุนหมู่บ้าน ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล			

เมื่อรวมทั้ง 4 ด้าน มีจำนวน 18 ข้อ การให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 3 คะแนน หมายถึง มาก ได้ 2 คะแนน หมายถึงปานกลาง ได้ 1 คะแนน หมายถึง น้อย การแปรผลโดยคิดเทียบจากเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ (ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด = 3 ต่ำสุด = 1) ดังนี้

มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.35 – 3.00	หมายถึง	น้อย
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.68 – 2.34	หมายถึง	ปานกลาง
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.67	หมายถึง	มาก

ส่วนที่ 4 เป็นการประมวลข้อเสนอหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4 ด้าน จำนวน 19 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ดังนี้

4.1 ด้านการเงิน

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการเงิน	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. ให้มีการกำหนดวงเงินกู้			
2. ให้มีการขอยกวงเงินกู้โดยการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน(ธนาคาร)			
3. ให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิก			
4. ให้จัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 35 ขึ้นไป			
5. ให้มีการจัดระดับสมาชิกดีเด่นในการชำระคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนตามสัญญาและให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกดีเด่น โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้			

4.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. ลดขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน โดยให้สมาชิกรับเงินกู้ได้รวดเร็วขึ้น			
2. กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการโดยการตัดสิทธิ์ในการกู้เงินในครั้งต่อไป			

4.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
3. กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านให้ คณะกรรมการต้องออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
4. สมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านทุกขั้นตอน			
5. สมาชิกต้องนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ให้มีการจัด สวัสดิการแก่สมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบฯ			

4.3 ด้านกระบวนการการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนให้ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านต้องมีการวางแผน ดำเนินงานประจำปี			
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องติดตามให้ คำแนะนำแก่สมาชิกในรายที่ไม่นำเงินไปใช้ตาม วัตถุประสงค์ของ โครงการที่เสนอขอเงิน			
3. เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการต้อง กล่าวเตือนหรือบอกเลิกสัญญากับสมาชิก			
4. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาที่ทำการของตนเองเป็น เอกเทศและถาวร			

4.3 ด้านกระบวนการการดำเนินงาน (ต่อ)

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
5. ให้มีการจัดเอกสารงบดุลประจำปีไว้เป็นหลักฐานทุกปี และ ต้องมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุด ต่อไปหากมีการเปลี่ยนแปลง			
6. คณะกรรมการกองทุนควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ			

4.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	3	2	1
	คะแนน	คะแนน	คะแนน
1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีที่จัดการอบรมให้ ความรู้แก่สมาชิกหรือต้องมีการคัดเลือกสมาชิกที่ ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเป็นจุดศึกษาดูงานแก่ สมาชิกรายอื่นๆ			
2. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาที่ทำการของตนเองที่เป็น เอกเทศ ถาวรและจัดแสดงข้อมูลการดำเนินงาน			
3. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ใน การจัดเก็บข้อมูล			

เมื่อรวมทั้ง 4 ด้าน มีจำนวน 19 ข้อ การจัดลำดับเทียบจากเกณฑ์ค่าคะแนนร้อยละที่คิด
จากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีการให้ค่าคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.35 – 3.00	หมายถึง	มาก
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.68 – 2.34	หมายถึง	ปานกลาง
มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.67	หมายถึง	น้อย

การแปลผลโดยการจัดลำดับตามผลการได้คะแนนเรียงจากมากไปหาน้อยและคำถาม
ปลายเปิด 4 ด้าน จำนวน 4 ข้อ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาได้จำนวนทั้งสิ้น 104 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส
3. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลดำเนินงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
การดำเนินงาน และข้อเสนอหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ
รายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 กองทุน โดยการส่งแบบสอบถามให้กับประธานกองทุนหมู่บ้านฯ จำนวน 104 คน เพื่อค้นหาปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองแล้ว แสวงหาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แล้วนำปัญหาและข้อเสนอแนะ มาจัดกลุ่มตามกรอบแบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard) ซึ่งแบบสอบถามมีประเด็นที่ต้องการศึกษา 3 ประการ

1. ประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ ว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาการเรียนรู้
2. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประชากรประกอบด้วย ประธานกองทุนฯ จำนวน 104 คน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนประชากร จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	97	93.3
หญิง	7	6.7
รวม	104	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18-20 ปี	1	1.0
31-40 ปี	18	17.3
41-50 ปี	56	53.8
51-60 ปี	27	26.0
60 ปีขึ้นไป	2	1.9
รวม	104	100.0
การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	26	25.00
มัธยมต้น	13	12.5
มัธยมปลาย	46	44.2
อนุปริญญา	7	6.8
ปริญญาตรี	12	11.5
รวม	104	100.0
อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	61	58.7
อุตสาหกรรม/หัตถกรรม	3	2.9
รับจ้าง	30	28.8
รับราชการ	3	2.9
ค้าขาย	7	6.7
รวม	104	100.0
รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10,001-15,000 ต่อเดือน	39	37.5
15,001-20,000 ต่อเดือน	37	35.6
20,001-30,000 ต่อเดือน	25	24.0
30,000 ขึ้นไป	3	2.9
รวม	104	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนช่วงที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 18 – 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจบจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับอนุปริญญา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ส่วนอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรม/หัตถกรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และอาชีพรับราชการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 10,001 – 15,00 บาทต่อเดือน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ผลการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 กองทุน ตามกรอบแบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard) โดยสำรวจข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนกองทุนหมู่บ้าน ทำการประเมินผลการดำเนินงาน 4 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ที่	ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1	ด้านการเงิน	2.30	ปานกลาง
2	ด้านสมาชิกผู้รับบริการ	2.55	มาก
3	ด้านกระบวนการดำเนินงาน	2.50	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
4	ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้	2.53	มาก
สรุปรวม		2.47	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯมีผลการดำเนินการด้านการเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.30) ด้านสมาชิกผู้รับบริการ มีผลการดำเนินงานในภาพรวม ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.55) ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50) และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) และภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.47) ดังแสดงแยกในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเงิน มีตัวชี้วัดจำนวน 11 ข้อ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินฯ ด้านการเงิน กองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็นรายข้อ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีเงินทุนเพียงพอสำหรับให้สมาชิกกู้หรือไม่	2.07	0.252	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านขยวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน(ธนาคาร) มาให้สมาชิกกู้หรือไม่	1.88	0.628	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายรัฐบาลหรือไม่	2.76	0.615	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการเก็บเงินสัจจะสะสมจากสมาชิกหรือไม่	2.75	0.435	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการระดมหุ้นจากสมาชิกหรือไม่	2.85	0.388	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านได้รับเงินบริจาคเพื่อสมทบกองทุนหรือไม่	1.73	0.627	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้สมทบกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	2.03	0.830	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านคิดดอกเบี้ยจากสมาชิกร้อยละเท่าไร	1.85	0.553	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการจัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนร้อยละเท่าไร	2.05	0.215	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านสามารถเก็บคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนหรือไม่	2.41	0.568	มาก
ปัจจุบันผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯของหมู่บ้านท่าน มีกำไรหรือขาดทุน	2.97	0.168	มาก
เฉลี่ย	2.30	0.480	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่ากองทุนมีการดำเนินงานด้านการเงิน ที่ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ตัวชี้วัด คือ ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯมีกำไร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97) รองลงมาได้แก่ กองทุนฯมีการระดมหุ้นจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.85) ได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายรัฐบาล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) การเก็บเงินตั้งจะสะสมจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) กองทุนฯสามารถเก็บเงินกู้คืน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.41) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุดคือ กองทุนหมู่บ้านฯได้รับเงินบริจาคเพื่อสมทบกองทุน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.73) เมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านการเงินอยู่ที่ 2.30 อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ มีตัวชี้วัดจำนวน 15 ข้อ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ จำแนกเป็นรายข้อ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
ผู้รับบริการได้รับความสะดวกในการบริการหรือไม่	2.63	0.506	มาก
หลังจากยื่นเสนอโครงการขอกู้ให้คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านฯท่านได้รับเงินกู้ได้อย่างไร	2.61	0.491	มาก
ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯท่านได้รับเงินตรงตาม จำนวนที่ขอกู้หรือไม่	2.04	0.193	ปานกลาง
เงินกู้ที่ท่านได้รับจากกองทุนหมู่บ้านฯเพียงพอ สำหรับเป็นทุนในการประกอบอาชีพหรือไม่	2.06	0.273	ปานกลาง
ท่านนำเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้านฯไปใช้ตาม โครงการที่เสนอขอกู้หรือไม่	2.57	0.517	มาก
การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯไปประกอบอาชีพทำให้ ครัวเรือนของท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง	2.94	0.234	มาก
ท่านได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพจากการ ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ อย่างไร	2.36	0.481	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ออกติดตามให้ คำแนะนำในการนำเงินกู้ไปลงทุนประกอบอาชีพ ของท่านหรือไม่	2.27	0.446	ปานกลาง
ครัวเรือนของท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้ เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ไปประกอบอาชีพหรือไม่	2.99	0.098	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ ร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่	2.61	0.491	มาก
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่	2.69	0.484	มาก
ครัวเรือนของท่านเคยได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ทุนการศึกษาฯ จากกองทุนหมู่บ้านฯ หรือไม่	2.20	0.510	ปานกลาง
ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้านฯ กำหนดเป็นอย่างไร	2.91	0.283	มาก
ท่านพอใจในขั้นตอนการยื่นขอเงินกู้ที่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านฯ กำหนดหรือไม่	2.49	0.521	มาก
ท่านมีความพึงพอใจการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ โดยภาพรวมในระดับใด	2.82	0.388	มาก
เฉลี่ย	2.55	0.394	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯ มีการดำเนินงานที่สนองตอบกับความต้องการของสมาชิกเป็นอย่างดี ซึ่งตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จจากการสำรวจประชากรตัวอย่างจำนวน 104 คน ใน 3 อันดับแรก คือ ครัวเรือนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ไปประกอบอาชีพ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.99) รองลงมาได้แก่ การกู้เงินไปประกอบอาชีพทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.94) และอันดับที่สามได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้านฯ กำหนด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.91) ส่วนตัวชี้วัดที่มีระดับปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ

การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯได้รับเงินตรงตามที่ขอกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.04) เมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านสมาชิกผู้รับบริการอยู่ที่ 2.55 อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีตัวชี้วัด 12 ข้อ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็น รายข้อ
ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการวางแผนดำเนินงานประจำปีหรือไม่	2.98	0.138	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการปฏิบัติตามแผนที่วาง อย่างไร	2.28	0.451	ปานกลาง
ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯของท่านมี ขั้นตอนการขอกู้เงินที่ยุงยากหรือไม่	2.45	0.500	มาก
ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯของหมู่บ้านท่านมี ขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้อย่างไร	2.85	0.363	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการกำหนดวงเงินกู้ให้กับ ผู้ขอกู้แต่ละรายอย่างไร	2.06	0.234	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการอนุมัติเงินกู้ที่จำนวน เงินกู้เกิน 30,000 บาท อย่างไร	2.74	0.441	มาก
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯได้มีการออกติดตาม ให้คำแนะนำแก่สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ หรือไม่	2.15	0.363	ปานกลาง
สมาชิกกู้เงินไปแล้วไม่นำไปใช้ประกอบอาชีพตาม โครงการที่เสนอขอกู้	2.10	0.296	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯ ของท่านได้มีการแต่งตั้งที่ปรึกษา หรือไม่	2.44	0.518	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯเกี่ยวกับ การเงินอย่างไร	2.76	0.429	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีอย่างไร	2.49	0.502	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯเกี่ยวกับ การพัสดุอย่างไร	2.75	0.435	มาก
เฉลี่ย	2.50	0.389	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯมีการดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินงาน
กองทุนหมู่บ้านฯ มีตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ และที่ประสบผลสำเร็จในสาม
อันดับแรก คือ กองทุนหมู่บ้านฯมีการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.98) รองลงมา
คือ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯของหมู่บ้านมีขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้ (ค่าคะแนน
เฉลี่ย 2.95) และอันดับสาม ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านฯจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
กองทุนหมู่บ้านฯเกี่ยวกับการเงิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) ส่วนอีก 4 ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
ปานกลาง และตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กองทุนหมู่บ้านฯมีการกำหนดวงเงินกู้ให้กับผู้ขอกู้
แต่ละราย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.06) เมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านกระบวนการดำเนินงาน
อยู่ที่ 2.5 อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดจำนวน 9 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ กองทุนหมู่บ้านฯ จำแนกเป็น รายข้อ
 ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่	2.76	0.429	มาก
ในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันท่านมีส่วนร่วมกันทุกครั้งหรือไม่	2.59	0.495	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างไร	2.49	0.502	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเพื่อช่วยเหลือแนะนำอาชีพแก่สมาชิกอื่นหรือไม่	2.09	0.372	ปานกลาง
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยงานของรัฐหรือไม่	2.61	0.491	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใด	2.88	0.321	มาก
กองทุนหมู่บ้านฯของท่านเป็นสมาชิกเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯในระดับใดบ้าง-ระดับตำบล/ระดับอำเภอ/ระดับจังหวัด/ระดับประเทศ	2.45	0.500	มาก
หมู่บ้านของท่านมีที่ทำการกองทุนหมู่บ้านฯหรือไม่	2.45	0.500	มาก
การกองทุนหมู่บ้านฯของท่านมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้วหรือยัง	2.44	0.636	มาก
เฉลี่ย	2.53	0.472	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านมีการดำเนินการด้านการพัฒนาและการเรียนรู้มีตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรก คือ ผลการดำเนินงาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) รองลงมาได้แก่ กองทุนหมู่บ้านมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) และอันดับสามได้แก่ กองทุนหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยงานของรัฐ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61) และมีตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเพื่อช่วยเหลือแนะนำอาชีพแก่สมาชิกอื่น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.09) เมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อ ในด้านการพัฒนาและการเรียนรู้อยู่ที่ 2.53 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ผลการประเมินด้านปัญหาปรากฏดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการเงิน จำนวน 5 ข้อผลการประเมินฯ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการประเมินปัญหาด้านการเงิน ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
เงินทุนมีน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนสมาชิก	2.91	0.315	น้อย
ไม่มีการขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน (ธนาคาร)	2.82	0.413	น้อย
ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อเพิ่มทุน	2.81	0.420	น้อย
การจัดสรรผลกำไรสมทบกองทุนอยู่ในอัตราที่ต่ำ	2.85	0.388	น้อย
การชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามสัญญา	2.84	0.397	น้อย
เฉลี่ย	2.84	0.387	น้อย

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านมีปัญหาด้านการเงินมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหารเรียงตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อเพิ่มทุน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) ไม่มีการขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน(ธนาคาร) (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82) การชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามสัญญา

(ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.84) การจัดสรรผลกำไรสมทบกองทุนอยู่ในอัตราที่ต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.85) ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ เงินทุนมีน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.91) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.84 น้อย

3.2 ปัญหาด้านสมาชิกผู้รับบริการ จำนวน 5 ข้อผลการประเมินฯ ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการประเมินปัญหาด้านสมาชิกผู้รับบริการ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
การกู้เงินกองทุนมีความยุ่งยาก	2.75	0.457	น้อย
สมาชิกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ	2.76	0.451	น้อย
กรรมการไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก	2.71	0.476	น้อย
สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม	2.82	0.413	น้อย
ไม่มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกตามระเบียบกองทุนฯ	2.88	0.360	น้อย
เฉลี่ย	2.78	0.431	น้อย

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯ มีปัญหาการดำเนินงานด้านสมาชิกผู้รับบริการมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหาระยะตามลำดับจากการแปลผลปัญหา มากไปน้อย ได้แก่ กรรมการไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.71) การกู้เงินกองทุนมีความยุ่งยาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) สมาชิกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82) ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกตามระเบียบกองทุนฯ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) และเมื่อรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.78 อยู่ในระดับน้อย

3.3 ปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 5 ข้อ ผลการประเมินฯ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการประเมินปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯขาดการวางแผน ดำเนินงานประจำปี	2.96	0.238	น้อย
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯขาดการออกติดตามให้ คำแนะนำแก่สมาชิก	2.69	0.464	น้อย
เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการไม่ กล้าเตือนหรือบอกสัญญากับสมาชิก	2.57	0.517	น้อย
ไม่มีการเก็บเอกสารการงบบุคลากรประจำปีไว้เป็นหลักฐาน	2.97	0.218	น้อย
คณะกรรมการขาดการจัดการประชุม	2.95	0.256	น้อย
เฉลี่ย	2.83	0.339	น้อย

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯมีปัญหาด้านการดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินงานมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหาเรียงตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการไม่กล้าเตือนหรือบอกสัญญากับสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.57) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯขาดการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.69) คณะกรรมการขาดการจัดการประชุม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.95) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯขาดการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96) ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีการเก็บเอกสารการงบบุคลากรประจำปีไว้เป็นหลักฐาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.83 อยู่ในระดับน้อย

3.4 ปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ ผลการประเมินฯ ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ผล
ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก	2.88	0.386	น้อย
กองทุนหมู่บ้านฯไม่มีที่ทำการเป็นตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร ทำให้มีการย้ายที่ทำการตามกรรมการเป็น ปัญหากับสมาชิกในการติดต่อกับกองทุน	2.48	0.539	น้อย
กองทุนหมู่บ้านฯไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการ จัดเก็บข้อมูล	2.68	0.526	น้อย
เฉลี่ย	2.68	0.484	น้อย

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่ากองทุนหมู่บ้านฯมีปัญหาการดำเนินการด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหารเรียงตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านฯไม่มีที่ทำการเป็นตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร ทำให้มีการย้ายที่ทำการตามกรรมการเป็นปัญหากับสมาชิกในการติดต่อกับกองทุน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.48) กองทุนหมู่บ้านฯไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.68) ข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.68 อยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ

4.1 ด้านการเงิน จำนวน 5 ข้อ

ตารางที่ 4.11 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการเงิน ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ให้มีการกำหนดวงเงินกู้	2.81	0.504	เห็นด้วยมาก
ให้มีการขอขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน(ธนาคาร)	2.37	0.608	เห็นด้วยมาก
ให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิก	2.84	0.464	เห็นด้วยมาก
ให้จัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 35 ขึ้นไป	2.40	0.549	เห็นด้วยมาก
ให้มีการจัดระดับสมาชิกดีเด่นในการชำระคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนตามสัญญาและให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกดีเด่น โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้	2.42	0.569	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	2.57	0.539	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่าประธานกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯด้านการเงิน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ ให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.84) รองลงมา คือ ให้มีการกำหนดวงเงินกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) ให้มีการจัดระดับสมาชิกดีเด่นในการชำระคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนตามสัญญา และให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกดีเด่น โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.42) ให้จัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 35 ขึ้นไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.40)

แนวทางที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ให้มีการขอยยวงเงินกู้โดยการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน (ธนาคาร) (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.37) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนฯ ด้านการเงินอยู่ที่ 2.57 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ จำนวน 5 ข้อ

ตารางที่ 4.12 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ลดขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ โดยให้สมาชิกรับเงินกู้ได้รวดเร็วขึ้น	2.49	0.557	เห็นด้วยมาก
กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการตัดสิทธิ์ในการกู้เงินในครั้งต่อไป	2.53	0.557	เห็นด้วยมาก
กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านฯ ให้คณะกรรมการต้องออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก	2.46	0.556	เห็นด้วยมาก
สมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ ทุกขั้นตอน	2.48	0.557	เห็นด้วยมาก
สมาชิกต้องนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ให้มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบฯ	2.47	0.574	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	2.49	0.560	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่าประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการตัดสิทธิ์ในการกู้เงินในครั้งต่อไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) รองลงมา คือ ลดขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ โดยให้สมาชิกรับเงินกู้ได้รวดเร็วขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.49) สมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านทุกขั้นตอน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.48) สมาชิกต้องนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ให้มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบฯ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.47) แนวทางที่เห็นด้วย น้อยที่สุด คือ กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการต้องออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.46) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านสมาชิก ผู้รับบริการ อยู่ที่ 2.49 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.3 ด้านกระบวนการการดำเนินงาน จำนวน 6 ข้อ

ตารางที่ 4.13 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการการดำเนินงาน ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯต้องมีการวางแผนดำเนินงานประจำปี	2.83	0.450	เห็นด้วยมาก
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิกในรายที่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการที่เสนอขอกู้เงิน	2.81	0.464	เห็นด้วยมาก
เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการต้องกล้าเตือนหรือบอกเลิกสัญญากับสมาชิก	2.73	0.507	เห็นด้วยมาก
กองทุนหมู่บ้านฯต้องจัดหาที่ทำกรของตนเองเป็นเอกเทศและถาวร	2.63	0.543	เห็นด้วยมาก
ให้มีการจัดเอกสารงบดุลประจำปีไว้เป็นหลักฐานทุกปี และต้องมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ชูคต่อไปหากมีการเปลี่ยนแปลง	2.83	0.450	เห็นด้วยมาก
คณะกรรมการกองทุนควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ	2.86	0.428	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	2.78	0.484	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่าประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการการดำเนินงาน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือคณะกรรมการกองทุนควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.86) รองลงมา คือ กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83) ให้มีการจัดเอกสารงบดุลประจำปีไว้เป็นหลักฐานทุกปีและต้องมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดต่อไปหากมีการเปลี่ยนแปลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิกในรายที่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เสนอขอกู้เงิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการต้องกล้าเตือนหรือบอกเลิกสัญญา กับสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.73) แนวทางที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาที่ทำการของตนเองเป็นเอกเทศและถาวร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.63) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านกระบวนการการดำเนินงาน อยู่ที่ 2.78 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ จำนวน 3 ข้อ

ตารางที่ 4.14 ผลการเรียงลำดับระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องมีที่จัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกหรือต้องมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเป็นจุดศึกษาดูงานแก่สมาชิกรายอื่น ๆ	2.53	0.557	เห็นด้วยมาก
กองทุนหมู่บ้านฯ ต้องจัดหาที่ทำการของตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร	2.63	0.573	เห็นด้วยมาก
กองทุนหมู่บ้านฯ ต้องจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล	2.64	0.538	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ย	2.60	0.556	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.18 แสดงว่าประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือกองทุนหมู่บ้านฯต้องจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.64) รองลงมา คือ กองทุนหมู่บ้านฯ ต้องจัดหาที่ทำกรของตนเองที่เป็นเอกเทศ และถาวร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.63) แนวทางที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องมีที่จัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกหรือต้องมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเป็นจุดศึกษาดูงานแก่สมาชิกรายอื่นๆ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ที่ 2.60 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่นอกเหนือจากประเด็นคำถามข้างต้นจากแบบสอบถามปลายเปิด

ด้านการเงิน

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ บางรายนำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านฯ ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้
2. ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่เป็นไปในลักษณะเครือญาติ ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน บางครั้งทำให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

ด้านผู้รับบริการ

1. ความล่าช้าในการจัดทำเอกสาร ในส่วนของสมาชิกเนื่องจากว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยังมีข้อจำกัดในด้านการอ่านเขียน
2. สมาชิกกองทุนบางราย ยังไม่พึงพอใจในวงเงินที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ

ด้านกระบวนการดำเนินงาน

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ บางรายนำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านฯ ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้
2. ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่เป็นไปในลักษณะเครือญาติ ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน บางครั้งทำให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนฯ

ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่นการประชุม การอบรม คณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของอำเภอ แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ใน 4 ด้าน ตามแบบประเมินคุณภาพ คือ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ประธานกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 104 คน โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแบบประเมินผลคุณภาพ (Balanced Scorecard) โดยการแจกแบบสอบถามแก่ประธานกองทุนหมู่บ้านฯ แล้วเก็บรวบรวมส่งให้กับผู้ศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) คำนวณค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.)

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเงินด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1.1.3 เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 คน

1.2.2 การวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) คือ

ก. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Survey) โดยการศึกษาทฤษฎี และแนวคิดในตำรา วารสาร ผลงานวิจัย ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดนำการวิจัย

ข. ศึกษาโดยวิจัยภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะมาทำการวิเคราะห์ และเก็บข้อมูลจากประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความคิดเห็นของประธาน กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้เลือกคำตอบในแบบสอบถาม ปลายปิด (Closed – ended Questions) และให้กรอกข้อมูลในคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended Questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ มีชุดคำถามแยกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบที่เหมาะสมกับตัวเอง หรือให้กรอกข้อมูลในคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง ตามกรอบการประเมินดุลยภาพ (Balanced Scorecard) แบ่งย่อยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ในการเก็บ ข้อมูลแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามใช้แบบประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการ ดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามใช้แบบ ประมาณค่า 3 ระดับ คือ ระดับปัญหามาก ระดับปัญหปานกลาง และระดับปัญหาน้อย

ส่วนที่ 4 เป็นแบบประเมินข้อเสนอหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามใช้แบบประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย และมีคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบกรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะตามประสบการณ์ที่เคยได้ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้ อย่างอิสระ

1.2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม โดยการจัดทำแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชากรที่เป็นประธานคณะกรรมการกองทุนและ ชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาได้จำนวนทั้งสิ้น 104 ฉบับ
- 2) นำแบบสอบถามมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการผลดำเนินงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน และข้อเสนอหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อรายด้าน และโดยรวมแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

1.3 ผลการวิจัย

ในการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ผลการดำเนินงานกองทุน

หมู่บ้านและชุมชนเมือง ปัญหาในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1.3.1 สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 104 คน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนช่วงที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 18 – 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย จำนวน 46 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.2 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจบจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับอนุปริญญา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ส่วนอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรม/หัตถกรรม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 และอาชีพรับราชการ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ อยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

1.3.2 สรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านการพัฒนาและการเรียนรู้โดยรวม ดังนี้

1) **ด้านการเงิน** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนมีการดำเนินงานด้านการเงิน ที่ประสบผลสำเร็จอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ตัวชี้วัด คือ ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯมีกำไร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97) รองลงมาได้แก่ กองทุนมีการระดมทุนจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.85) ได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายรัฐบาล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) การเก็บเงินสัจจะสะสมจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) กองทุนสามารถเก็บเงินกู้คืน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.41) และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ตัวชี้วัดเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านการเงินอยู่ที่ 2.30 อยู่ในระดับปานกลาง

2) **ด้านสมาชิกผู้รับบริการ** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านฯ มีการดำเนินงานที่สนองตอบกับความต้องการของสมาชิกเป็นอย่างดี ซึ่งตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จจากการสำรวจประชากรตัวอย่าง จำนวน 104 คน ใน 3 อันดับแรก คือ คริวเรือมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ไปประกอบอาชีพ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.99) รองลงมา ได้แก่ การกู้เงินไปประกอบอาชีพทำให้คริวเรือมีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.94) และอันดับที่สามได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้านฯ กำหนด (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.91) ส่วนตัวชี้วัดที่มีระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ได้รับเงินตรงตามที่ขอกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.04) เมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านสมาชิกผู้รับบริการอยู่ที่ 2.55 อยู่ในระดับมาก

3) **ด้านกระบวนการดำเนินงาน** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านฯ มีการดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ มีตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ และที่ประสบผลสำเร็จ ในสามอันดับแรก คือ กองทุนหมู่บ้านฯ มีการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.98) รองลงมา คือ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ของหมู่บ้านมีขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.95) และอันดับสาม ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านฯ จัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ เกี่ยวกับการเงิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) ส่วนอีก 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ที่ 2.5 อยู่ในระดับมาก

4) **ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านฯ มีการดำเนินการด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรก คือ ผลการดำเนินงาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) รองลงมา ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านฯ มีการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) และอันดับสามได้แก่ กองทุนหมู่บ้านฯ ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยงานของรัฐ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61) และมีส่วนที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ การคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเพื่อช่วยเหลือแนะนำอาชีพแก่สมาชิกอื่น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.09) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในด้านการพัฒนา และการเรียนรู้อยู่ที่ 2.53 อยู่ในระดับมาก

1.3.3 สรุปปัญหาในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) **ปัญหาด้านการเงิน** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านฯ มีปัญหาด้านการเงินมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหารีงตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ เพื่อเพิ่มทุน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) ไม่มีการขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน(ธนาคาร)

(ค่าคะแนน เฉลี่ย 2.82) การชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามสัญญา (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.84) การจัดสรรผลกำไรสมทบกองทุนอยู่ในอัตราที่ต่ำ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.85) เงินทุนมีน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.91) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.84 น้อย

2) ปัญหาด้านสมาชิกผู้รับบริการ ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีปัญหาการดำเนินงานด้านสมาชิกผู้รับบริการมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหาระยะตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ กรรมการไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.71) การกู้เงินกองทุนมีความยุ่งยาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.76) สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.82) ไม่มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกตามระเบียบกองทุนฯ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.78 อยู่ในระดับน้อย

3) ปัญหาด้านกระบวนการดำเนินงาน ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีปัญหาการดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินงานมีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหาระยะตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการไม่กล้าเตือนหรือบอกสัญญากับสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.57) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.69) คณะกรรมการขาดการจัดการประชุม (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.95) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.96) ไม่มีการเก็บเอกสารการงบบุคลากรประจำปีไว้เป็นหลักฐาน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.97) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.83 อยู่ในระดับน้อย

4) ปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีปัญหาการดำเนินการด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งตัวชี้วัดการมีปัญหาระยะตามลำดับจากการแปลผลปัญหามากไปน้อย ได้แก่ กองทุนหมู่บ้านไม่มีที่ทำการเป็นตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร ทำให้มีการย้ายที่ทำการตามกรรมการเป็นปัญหากับสมาชิกในการติดต่อกับกองทุนฯ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.48) กองทุนหมู่บ้านไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.68) ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.88) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในปัญหาด้านการเงินอยู่ที่ 2.68 อยู่ในระดับน้อย

1.3.4 ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1) **ข้อเสนอแนะด้านการเงิน** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการเงิน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.84) รองลงมา คือ ให้มีการกำหนดวงเงินกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) ให้มีการจัดระดับสมาชิกดีเด่นในการชำระคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนตามสัญญาและให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกดีเด่น โดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.42) ให้จัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 35 ขึ้นไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.40) ให้มีการขอยกยวงเงินกู้โดยการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน(ธนาคาร) (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.37) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ด้านการเงินอยู่ที่ 2.57 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2) **ข้อเสนอแนะด้านสมาชิกผู้รับบริการ** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านสมาชิกผู้รับบริการ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยการตัดสิทธิ์ในการกู้เงินในครั้งต่อไป (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) รองลงมา คือ ลดขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ โดยให้สมาชิกรับเงินกู้ได้รวดเร็วขึ้น (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.49) สมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านทุกขั้นตอน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.48) สมาชิกต้องนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ให้มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบฯ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.47) กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านฯ ให้คณะกรรมการต้องออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.46) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ อยู่ที่ 2.49 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

3) **ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการดำเนินงาน** ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการดำเนินงาน อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุด คือคณะกรรมการกองทุนควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.86) รองลงมา คือ กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องมีการวางแผนดำเนินงานประจำปี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83) ให้มีการจัดเอกสารงบดุลประจำปีไว้เป็นหลักฐานทุกปี และต้องมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ชุดต่อไปหากมีการเปลี่ยนแปลง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.83) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ต้องติดตาม ให้คำแนะนำแก่สมาชิกในรายที่ไม่นำเงินไปใช้

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เสนอขอกู้เงิน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.81) เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการต้องกล้าเตือนหรือบอกเลิกสัญญากับสมาชิก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.73) กองทุนหมู่บ้านฯต้องจัดหาที่ทำการของตนเองเป็นเอกเทศและถาวร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.63) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อ ในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ด้านกระบวนการการดำเนินงาน อยู่ที่ 2.78 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ประธานกองทุนหมู่บ้านฯ มีระดับความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ซึ่งแนวทางที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ กองทุนหมู่บ้านฯ ต้องจัดหาที่ทำการของตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.48) รองลงมา คือ กองทุนหมู่บ้านฯต้องจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.64) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯต้องมีจัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกหรือต้องมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จเป็นจุดศึกษาดูงานแก่สมาชิกรายอื่น ๆ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) และเมื่อรวมค่าคะแนนเฉลี่ยทุกข้อในข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ที่ 2.60 อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

2. อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” มีประเด็นที่ผู้ศึกษาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ด้านการเงิน

จากการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การผลการดำเนินงานด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง มีตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ตัวชี้วัด คือ กองทุนหมู่บ้านฯได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามนโยบายรัฐบาล มีการเก็บเงินสัจจะจากสมาชิก มีการระดมหุ้นจากสมาชิก สามารถเก็บคืนเงินกู้ได้ครบถ้วน และส่วนปัญหาในด้านการเงินส่วนใหญ่มีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เงินกองทุนหมู่บ้านฯมีเพียงพอกับความต้องการของสมาชิก มีการขยายวงเงินกู้จากสถาบันการเงินของรัฐ ได้รับการเพิ่มทุนจากรัฐบาล มีการระดมหุ้นจากสมาชิกมีการจัดสรรผลกำไรจากการดำเนินงานในระดับที่เหมาะสม และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ

ส่วนใหญ่มีการชำระคืนเงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา สำหรับปัญหาอื่นๆ ในด้านการเงิน ที่กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด คือ

1) มีเงินค้างอยู่ในบัญชีกองทุนหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก สืบเนื่องมาจากสมาชิก และประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนบนพื้นที่สูง มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และส่วนใหญ่ไม่มีความจำเป็นในการกู้ยืมเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำไปประกอบอาชีพ จึงทำให้เงินยังคงค้างอยู่ในบัญชี ไม่มีการไหลเวียนของเงินทุน

2) สมาชิกกองทุนมีการเก็บเงินสะสมทรัพย์ (บัญชีออมทรัพย์) ในอัตราที่ต่ำทำให้กองทุนหมู่บ้านมีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า

แนวทางการพัฒนาด้านการเงิน ควรมีการกำหนดวงเงินกู้ให้ชัดเจน ควรมีการสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านมีการขยายวงเงินกู้จากสถาบันการเงินอย่างทั่วถึง ควรมีการระดมหุ้นจากสมาชิก เพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงแก่กองทุนหมู่บ้าน ควรให้มีการจัดสรรผลกำไรจากการดำเนินงานเพื่อสมทบกองทุนร้อยละ 35 ขึ้นไป ควรมีการจัดลำดับคัดเลือกสมาชิกกองทุน ที่ชำระคืนเงินตามสัญญาดีเด่น และมีการมอบรางวัลโดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 ด้านสมาชิกผู้รับบริการ

จากการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการดำเนินงานด้านสมาชิกผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินงานที่ตอบสนองกับความต้องการของสมาชิกเป็นอย่างดี จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน ซึ่งตัวชี้วัดที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุด คือ คุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ไปประกอบอาชีพ ส่วนปัญหาในการดำเนินงานด้านสมาชิกผู้รับบริการส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยทุกตัวชี้วัด ไม่มีปัญหาในการให้บริการ คือ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านฯ ไม่มีความยุ่งยาก สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ คณะกรรมการมีการออกติดตามสนับสนุน ให้คำแนะนำแก่สมาชิกสม่ำเสมอ สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่สมาชิกตามระเบียบกองทุน สำหรับปัญหาอื่นๆ ในด้านสมาชิกผู้รับบริการ ที่กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด คือ

1) ความล่าช้าในการจัดทำเอกสาร ในส่วนของสมาชิกเนื่องจากว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยังมีข้อจำกัดในการอ่านเขียน

2) สมาชิกกองทุนบางราย ยังไม่พึงพอใจในวงเงินที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ

แนวทางการพัฒนาด้านสมาชิกผู้รับบริการ ควรมีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในการยื่นคำขอกู้เงินกองทุน เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ควรมีการกำหนดคบทลงโทษสำหรับสมาชิกที่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ มีการกำหนดให้คณะกรรมการต้องออกติดตามการดำเนินงานไว้ในระเบียบข้อบังคับ ของกองทุน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ประชาชนผู้ด้อยโอกาส และชุมชน ไว้ในระเบียบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสอดคล้องกับแนวทางในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ การเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการ และเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงสอดคล้องกับปรัชญากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตน

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

จากการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการดำเนินงานด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่มีค่าคะแนนสูงสุด 3 อันดับ แรกคือ กองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนการดำเนินงานประจำปี รองลงมาคือ กระบวนการในการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้ และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานด้านการเงิน สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าคะแนนต่ำสุด ในด้านกระบวนการดำเนินงาน คือตัวชี้วัดเกี่ยวกับสมาชิกกู้เงินไปแล้วไม่นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นว่าไม่มีปัญหาในด้านกระบวนการดำเนินงาน คือคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่มีการวางแผนการดำเนินงานประจำปี มีการออกติดตามให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพแก่สมาชิก มีการตั้งเตือนกรณีที่สมาชิกบางรายนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอ สำหรับปัญหาอื่นๆ ในด้านกระบวนการดำเนินงาน ที่กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด คือ

1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายนำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านฯ ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้

2) ความสัมพันธ์ของคนในพื้นที่เป็นไปในลักษณะเครือญาติ ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุน บางครั้งทำให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการดำเนินงาน ควรมีการกำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินงานประจำปี ไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านฯ คณะกรรมการควรมีการติดตามการใช้จ่ายเงินของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ว่ากล่าว ตักเตือนและกำหนดบทลงโทษควรมีการจัดหาที่ทำการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นเอกเทศ ถาวร มีการจัดเก็บเอกสารด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบ และมีการมอบหมายการทำงานในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ รวมถึงคณะกรรมการควรจัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงาน ตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ หมู่ที่ 1 บ้านศาลเจ้า ตำบลทรงคนอง จังหวัดนครปฐมของ ทรงศิริ เดชะโกศยะ ที่พบว่าผู้นำชุมชน กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านฯ มีความเข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารจัดการ ทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ และสามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารจัดการ นอกจากสามารถกำหนดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานแล้ว กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ได้กำหนดระเบียบ ข้อบังคับกองทุนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ของหมู่บ้านเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

จากการศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาและการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ตัวชี้วัดที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ผลการดำเนินงาน ส่วนปัญหาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยทุกตัวชี้วัด คือ กรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ มีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกองทุนอย่างต่อเนื่อง กองทุนหมู่บ้านมีสถานที่ทำการเป็นเอกเทศ ถาวร กองทุนหมู่บ้านฯ ในพื้นที่มี การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน และกองทุนหมู่บ้านฯ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้ในการจัดเก็บ รวบรวม และการบันทึกข้อมูล ในด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ที่กลุ่มประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด คือ

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านฯ ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่นการประชุม การอบรมคณะกรรมการกองทุนส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์

แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาและการเรียนรู้ ควรมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และพัฒนาให้เป็นจุดเรียนรู้ ศึกษาดูงาน การจัดหาที่ทำการและแสดงข้อมูลการดำเนินงานในทุกมิติ รวมถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ไว้ใช้ในการจัดเก็บ และบันทึกข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเรื่องของการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

ซึ่งเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นเพียงเครื่องมือในการ “พัฒนาคน” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ ได้อย่างยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า กองทุนหมู่บ้านฯในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการดำเนินงานที่ดี ครอบคลุมในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการเงิน ด้านสมาชิกผู้รับบริการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านพัฒนาการเรียนรู้ ไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน และยังสามารถสะท้อนถึงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ ต่อไป

3.1 การวิเคราะห์สถานการณ์

กองทุนหมู่บ้านในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีเงินทุนที่เพียงพอต่อการนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางการเกษตร ซึ่งมีต้นทุนในการดำเนินกิจกรรมที่อยู่ในกรอบวงเงินที่กำหนดในประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน คือ ในเรื่องของการกำหนดบทบาทหน้าที่ และการแบ่งงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงการประชุม และการรับรู้ข่าวสาร ของคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน ตลอดจนการขาดบุคลากรที่มีองค์ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้ในกิจกรรมของกองทุน

3.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

3.2.1 คณะกรรมการกองทุนทุกคน ควรมีการประชุมเป็นประจำเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน

3.2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการกองทุน และเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ ทั้งในเรื่องวิธีการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการติดตามดูแล

3.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรให้บริการข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น และอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดศูนย์ข้อมูลกองทุน การประชาสัมพันธ์ การทำวารสาร 3.2.4 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯและเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯระดับตำบล / อำเภอ ควรมีบทบาทในการสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯในด้านการส่งเสริมการประชุมการจัดทำบัญชี เป็นต้น

3.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการแบ่งงานกันทำควรปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถไม่ควรให้ภาระในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตกอยู่กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยงานเดียวเพราะกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายของชาติ

3.2.5 รัฐบาลควรสนับสนุนควรสนับสนุนให้กองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนพัฒนาหรือยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.3.1 ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ของกองทุนหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาความยากจน ว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้หรือไม่

3.3.2 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของกองทุนหมู่บ้านในการจัดสวัสดิการให้ชุมชน เพื่อให้ทราบว่ากองทุนหมู่บ้านมีการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือชุมชนได้จริงหรือไม่อย่างไร

3.3.3 ควรมีการศึกษาถึงผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาที่ดินเชื่อ นอกกระบบของประชาชนในหมู่บ้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน .(2542). *กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยเครือข่ายหมู่บ้าน โครงการ กข.คจ.. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.*
- _____.(2544). *คู่มือการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน . กรุงเทพมหานคร: ธันวาคม ๒๕๔๔.*
- กาญจนา สวัสดิ์ .(2553). *ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพูน อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- จริยา วงศ์กำแหง .(2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ทรงศิริ เดชะโกศยะ .(2548). *ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านศาลเจ้า ตำบลทรงคะนอง จังหวัดนครปฐม. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นนทยา สุริมล .(2546). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุญโฮม พรากกลาง .(2548). *การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอนาดูน จังหวัดเลย. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- “พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547” (2557,30 ธันวาคม)
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอน พิเศษ 85 ก. หน้า 1 – 12.
- พิเชิด โปธิมา .(2549). *ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วินิจ บัวเจริญ .(2548). *การศึกษาความพร้อมของกรรมการกองทุนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ศึกษากรณีอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. (ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).* มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- วิรัช วิวัชณีภาวรณ .(2548). *เขย่า Balanced scorecard. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร: เพื่อฟ้าพรินต์ .*

สำนักงานกองทุนชุมชนเมือง (SIF.) ลำพูน .(2545). กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท จะเตรียมความพร้อมรับมืออย่างไร. ลำพูน: บวรวรรณพริ้นท์.

สุภาพร พิศาลบุตร .(2543). การวางแผนและการบริหาร โครงการ *Planning and Project Management* . (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี .(2544). คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ .(2547). คู่มือการประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร: เซเว่นพริ้นติ้งกรุ๊ป.

_____.(2544). 1 ปี นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

แบบสอบถามในการค้นคว้าแบบอิสระ

เรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถาม ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - ส่วนที่ 3 เป็นปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - ส่วนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ข้อมูลที่ได้รับเป็นความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล ไม่มีผลผูกพันใดๆและจะไม่มีผลกระทบที่เป็นโทษต่อผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ
4. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเท่านั้น
5. โปรดกรอกแบบสอบถามทุกข้อ ตามความจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด
6. ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่อง หรือเติมคำในช่องว่าง

1. เพศ	☐	ชาย	☐	หญิง
2. อายุระหว่าง	☐	18-20 ปี	☐	21-30 ปี
	☐	31-40 ปี	☐	41-50 ปี
	☐	51-60 ปี	☐	61 ปีขึ้นไป
3. ระดับวุฒิการศึกษาสูงสุด	☐	ประถมศึกษา	☐	มัธยมต้น
	☐	มัธยมปลาย	☐	อนุปริญญา
	☐	ปริญญาตรี	☐	สูงกว่าปริญญาตรี
	☐	อื่นๆ(ระบุ).....		
4. อาชีพ	☐	เกษตรกร		
	☐	อุตสาหกรรม / หัตถกรรม		
	☐	รับจ้าง		
	☐	รับราชการ		
	☐	อื่นๆ(ระบุ).....		
5. รายได้	☐	5,000-10,000 /เดือน		
	☐	10,001-15,000 /เดือน		
	☐	15,001-20,000 /เดือน		
	☐	20,001-30,000 /เดือน		
	☐	30,001 ขึ้นไป		

ส่วนที่ 2

2.1 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการเงิน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านและกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง ของท่านดำเนินการตามความเป็นจริง
แบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
ด้านการเงิน	
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีเงินทุนเพียงพอสำหรับให้สมาชิกกู้หรือไม่	☐ มากพอจนปล่อยเงินกู้ไม่หมด ☐ เพียงพอ ☐ ไม่เพียงพอ
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน (ธนาคาร) มาให้สมาชิกกู้หรือไม่	☐ กู้จากธนาคารมากกว่า 1 ครั้ง ☐ กู้จากธนาคาร 1 ครั้ง ☐ ไม่ได้กู้จากธนาคารเลย
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามนโยบายรัฐบาลหรือไม่	☐ ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 1 ☐ ได้รับการเพิ่มทุนระยะที่ 2-3 ☐ ไม่ได้รับการเพิ่มทุน
4. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการเก็บเงินสะสมจะสะสมจากสมาชิกหรือไม่	☐ เก็บเป็นรายเดือน ☐ เก็บเป็นรายปี ☐ ไม่มีการเก็บเงินสะสม
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการระดมหุ้นจากสมาชิกหรือไม่	☐ มีการระดมหุ้นเป็นระยะ ☐ มีการเก็บหุ้นเฉพาะปีแรก ☐ ไม่มีการเก็บหุ้นจากสมาชิก
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับเงินบริจาคเพื่อสมทบกองทุนหรือไม่	☐ ได้รับการบริจาคมกกว่า 1 ครั้ง ☐ ได้รับการบริจาค 1 ครั้ง ☐ ไม่เคยได้รับการบริจาคเลย

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
7. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้สมทบทุนกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ☐ มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ☐ ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อหารายได้เลย
8. กองทุนหมู่บ้านของท่านคิดดอกเบี้ยจากสมาชิก ร้อยละเท่าไร	☐ คิดร้อยละ 7 บาทขึ้นไป ☐ คิดร้อยละ 5-6 บาท ☐ คิดร้อยละ 4 บาทลงมา
9. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนร้อยละเท่าไร	☐ มากกว่าร้อยละ 35 ☐ ร้อยละ 20-35 ☐ น้อยกว่าร้อยละ 20
10. กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถเก็บคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนหรือไม่	☐ ได้ครบ 100% ☐ ได้ประมาณร้อยละ 90-99 ☐ ได้น้อยกว่าร้อยละ 90
11. ปัจจุบันผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านท่าน มีกำไรหรือขาดทุน	☐ มีกำไร ☐ มีเท่าเดิม ☐ ขาดทุน

2.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนด้านสมาชิกผู้รับบริการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านและกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของท่านดำเนินการตามความเป็นจริง

แบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
ด้านสมาชิกผู้รับบริการ	
1. การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านมีขั้นตอนที่ยุ่งยากหรือไม่	☐ ไม่ยุ่งยากเลย ☐ ยุ่งยากเล็กน้อย ☐ ยุ่งยากมาก

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
2. หลังจากยื่นเสนอโครงการขอกู้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านท่านได้รับเงินกู้อย่างไร	☐ รวดเร็วดี ☐ เหมาะสม ☐ ล่าช้า
3. ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านท่านได้รับเงินตรงตามจำนวนที่ขอกู้หรือไม่	☐ ได้รับมากกว่าจำนวนที่ขอกู้ ☐ ได้รับตรงตามจำนวนที่ขอกู้ ☐ ได้รับน้อยกว่าจำนวนที่ขอกู้
4. เงินกู้ที่ท่านได้รับจากกองทุนหมู่บ้านเพียงพอสำหรับเป็นทุนในการประกอบอาชีพหรือไม่	☐ พอและมีเงินเหลือบางส่วน หลังการลงทุน ☐ พอดีกับการลงทุน ☐ ไม่เพียงพอ
5. ท่านนำเงินกู้ที่ได้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้ตามโครงการที่เสนอขอกู้หรือไม่	☐ นำไปใช้ตามโครงการทั้งหมด ☐ นำไปใช้ตามโครงการบางส่วน ☐ ไม่ได้นำไปใช้ตามโครงการเลย
6. การกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพทำให้ครัวเรือนของท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง	☐ เพิ่มขึ้น ☐ เท่าเดิม ☐ ลดลง
7. ท่านได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพจากการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างไร	☐ จากการจัดฝึกอบรม ☐ จากการให้คำแนะนำ ☐ ไม่เคยได้รับความรู้เลย
8. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ออกติดตามให้คำแนะนำในการนำเงินกู้อะไรไปลงทุนประกอบอาชีพของท่านหรือไม่	☐ ติดตามให้คำแนะนำมากกว่า 1 ครั้ง ☐ ติดตามให้คำแนะนำ 1 ครั้ง ☐ ไม่มีการติดตามให้คำแนะนำ
9. ครัวเรือนของท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปประกอบอาชีพหรือไม่	☐ ดีขึ้น ☐ เท่าเดิม ☐ ไม่ดีขึ้น
10. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง ☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง ☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
11. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง ☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง ☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย
12. คราวเรือนของท่านเคยได้รับสวัสดิการต่างๆ เช่น ทุนการศึกษาฯ จากกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ เคยได้รับมากกว่า 1 ครั้ง ☐ เคยได้รับ 1 ครั้ง ☐ ไม่เคยได้รับเลย
13. ท่านคิดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดเป็นอย่างไร	☐ สูงมาก ☐ เหมาะสมแล้ว ☐ ต่ำเกินไป
14. ท่านพอใจในขั้นตอนการยื่นขอกู้เงินที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดหรือไม่	☐ พอใจมาก ☐ พอใจปานกลาง ☐ ไม่พอใจ
15. ท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมในระดับใด	☐ พอใจมาก ☐ พอใจปานกลาง ☐ ไม่พอใจ

2.3 แบบสอบถามเพื่อประเมินการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านฯ ด้านกระบวนการดำเนินงาน
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านและกองทุนหมู่บ้านและ
 ชุมชนเมือง ของท่านดำเนินการตามความเป็นจริง

แบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
ด้านกระบวนการดำเนินงาน	
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการวางแผนดำเนินงานประจำปีหรือไม่	☐ มีการวางแผนดำเนินงานทุกปี ☐ มีการวางแผนดำเนินงานบางปี ☐ ไม่มีการวางแผนดำเนินงาน
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการปฏิบัติตามแผนที่วางอย่างไร	☐ ปฏิบัติตามแผนทุกอย่าง ☐ ปฏิบัติตามแผนได้บางอย่าง ☐ ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนได้

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
3. ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของท่านมีขั้นตอนการขอกู้เงินที่ย่งยากหรือไม่	☐ ไม่ยุ่งยากเลย ☐ ยุ่งยากเล็กน้อย ☐ ยุ่งยากมาก
4. ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านท่านมีขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการขอกู้อย่างไร	☐ แต่งตั้งกรรมการเงินกู้ พิจารณา ก่อน ☐ ตรวจสอบในที่ประชุมพิจารณาอนุมัติ ☐ ไม่มีการตรวจสอบหลักฐาน
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการกำหนดวงเงินกู้ให้กับผู้ขอกู้แต่ละรายอย่างไร	☐ ไม่กำหนดวงเงินกู้ขึ้นอยู่กับความจำเป็น ☐ ไม่เกินรายละ 30,000 บาท ☐ ไม่เกินรายละ 20,000 บาท
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการอนุมัติเงินกู้ที่จำนวนเงินกู้เกิน 30,000 บาท อย่างไร	☐ โดยมติที่ประชุมสมาชิก ☐ โดยมติที่ประชุมคณะกรรมการ ☐ โดยการตัดสินใจของประธาน
7. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพหรือไม่	☐ ติดตามให้คำแนะนำทุกราย ☐ ติดตามให้คำแนะนำบางราย ☐ ไม่มีการติดตามให้คำแนะนำ
8. สมาชิกกู้เงินไปแล้วไม่นำไปใช้ประกอบอาชีพตามโครงการที่เสนอขอกู้	☐ บอกเลิกสัญญาและเรียกเงิน กู้คืน ☐ เตือนให้นำเงินไปใช้ตามโครงการ ☐ ไม่ดำเนินการอย่างใดเลย
9. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้มีการแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือไม่	☐ แต่งตั้งมากกว่า 3 คน ☐ แต่งตั้งน้อยกว่า 3 คน ☐ ไม่มีการแต่งตั้ง
10. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการเงินอย่างไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม ☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ ☐ ไม่มีการตรวจสอบ

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
11. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม ☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ ☐ ไม่มีการตรวจสอบ
12. กองทุนหมู่บ้านของท่านจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการพัสดุอย่างไร	☐ ตรวจสอบโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม ☐ แต่งตั้งบุคคลภายนอกตรวจสอบ ☐ ไม่มีการตรวจสอบ

2.4 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านและกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของท่านดำเนินการตามความเป็นจริง

แบบประเมินคุณภาพ (Balanced Scorecard)

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้	
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันหรือไม่	☐ มีมากกว่า 1 ครั้ง ☐ มี 1 ครั้ง ☐ ไม่มีเลย
2. ในการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันท่านมีส่วนร่วมกันทุกครั้งหรือไม่	☐ มีส่วนร่วมทุกครั้ง ☐ มีส่วนร่วมบางครั้ง ☐ ไม่มีส่วนร่วมเลย
3. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการให้ความรู้แก่สมาชิกอย่างไร	☐ จัดให้มีการฝึกอบรม ☐ มีการส่งไปอบรมกับหน่วยงานอื่น ☐ ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก
4. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบความสำเร็จเพื่อช่วยเหลือแนะนำอาชีพแก่สมาชิกอื่นหรือไม่	☐ มีการคัดเลือกมากกว่า 3 ราย ☐ มีการคัดเลือก 1 – 3 ราย ☐ ไม่มีการคัดเลือก

ประเด็น	เกณฑ์ชี้วัด
5. กองทุนหมู่บ้านของท่านได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยของรัฐหรือไม่	☐ ได้รับมากกว่า 3 ครั้ง ☐ ได้รับน้อยกว่า 3 ครั้ง ☐ ไม่ได้รับการสนับสนุนเลย
6. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับใด	☐ อยู่ในระดับ 3 เอ ☐ อยู่ในระดับ 2 เอ ☐ อยู่ในระดับ 1 เอ
7. กองทุนหมู่บ้านของท่านเป็นสมาชิกเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านในระดับใดบ้าง - ระดับตำบล/ ระดับอำเภอ/ ระดับจังหวัด/ ระดับประเทศ	☐ เป็นทุกระดับ ☐ เป็นบางระดับ ☐ ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่ายเลย
8. หมู่บ้านของท่านมีที่ทำกรกองทุนหมู่บ้านหรือไม่	☐ มีที่ทำกรถาวรเป็นของตนเอง ☐ มีที่ทำกรเป็นของตนเองแต่ไม่ถาวร ☐ ไม่มีที่ทำกรเป็นของตนเอง
9. การกองทุนหมู่บ้านของท่านมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้วหรือยัง	☐ มีคอมพิวเตอร์ใช้มากกว่า 1 เครื่อง ☐ มีคอมพิวเตอร์ใช้ 1 เครื่อง ☐ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์
10. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีความเข้มแข็งพร้อมที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่	☐ มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ทันที ☐ มีความเข้มแข็งพร้อมที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ภายใน3ปี ☐ ยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ภายใน3

ส่วนที่ 3

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมือง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง (ระดับปัญหา) ตามความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของท่าน และเขียนเพิ่มเติมที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหา

ประเด็นปัญหา ด้านการเงิน	ระดับปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เงินทุนมีน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนสมาชิก			
2. ไม่มีการขยายวงเงินกู้โดยการขอกู้จากสถาบันการเงิน(ธนาคาร)			
3. ไม่มีการระดมหุ้นจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเพื่อเพิ่มทุน			
4. การจัดสรรผลกำไรสมทบกองทุนอยู่ในอัตราที่ต่ำ			
5. การชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามสัญญา			
ด้านสมาชิกผู้รับบริการ			
1. การกู้เงินกองทุนมีความยุ่งยาก			
2. สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ			
3. กรรมการไม่มีการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
4. สมาชิกขาดการมีส่วนร่วม			
5. ไม่มีการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกตามระเบียบกองทุนฯ			
ด้านกระบวนการดำเนินงาน			
1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการวางแผนดำเนินงานประจำปี			
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดการออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
3. เมื่อพบว่าสมาชิกใช้เงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการไม่กล้าเตือนหรือบอกสัญญากับสมาชิก			
4. ไม่มีการเก็บเอกสารการงบดุลประจำปีไว้เป็นหลักฐาน			
5. คณะกรรมการขาดการจัดการประชุม			

ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้	ระดับปัญหา		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก			
2. กองทุนหมู่บ้าน ไม่มีที่ทำกาารเป็นตนเองที่เป็นเอกเทศและถาวร ทำให้มีการย้ายที่ทำกาารตามกรรมการเป็นปัญหากับสมาชิกในการติดต่อกับกองทุนฯ			
3. กองทุนหมู่บ้าน ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล			

ส่วนที่ 4

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่าน ระดับความคิดเห็น “มาก” “ปานกลาง” หรือ
“น้อย”กับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนให้เข้มแข็ง และเขียน
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนที่ท่านเห็นว่าจะเป็นแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ให้เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย
ด้านการเงิน			
1. ให้มีการกำหนดวงเงินกู้			
2. ให้มีการขอยยวงเงินกู้โดยการขอกู้เงินจากสถาบันการเงิน (ธนาคาร)			
3. ให้มีการระดมหุ้นจากสมาชิก			
4. ให้จัดสรรผลกำไรประจำปีสมทบกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 35 ขึ้นไป			
5. ให้มีการจัดระดับสมาชิกดีเด่นในการชำระคืนเงินกู้ได้ครบถ้วนตามสัญญาและให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกดีเด่นโดยการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้			

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย
ด้านสมาชิกผู้รับบริการ			
1. ลดขั้นตอนการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน โดยให้สมาชิก รับเงินกู้ได้รวดเร็วขึ้น			
2. กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของ โครงการ โดยการตัดสิทธิ์ในการกู้เงินในครั้งต่อไป			
3. กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านให้ คณะกรรมการต้องออกติดตามให้คำแนะนำแก่สมาชิก			
4. สมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านทุกขั้นตอน			
5. สมาชิกต้องนำเสนอในที่ประชุมใหญ่ให้มีการจัด สวัสดิการแก่สมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบฯ			
ด้านกระบวนการการดำเนินงาน			
1. กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับกองทุนให้คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านต้องมีการวางแผนดำเนินงานประจำปี			
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องติดตามให้คำแนะนำ แก่สมาชิกในรายที่ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการที่เสนอขอกู้เงิน			
3. เมื่อพบว่าสมาชิกใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์กรรมการต้อง กล่าวเตือนหรือบอกเลิกสัญญากับสมาชิก			
4. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาที่ทำการของตนเองเป็น เอกเทศและถาวร			
5. ให้มีการจัดเอกสารบุคคลประจำปีไว้เป็นหลักฐานทุกปี และต้องมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชุดต่อไป หากมีการเปลี่ยนแปลง			
6. คณะกรรมการกองทุนควรมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ			

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนากองทุนหมู่บ้านฯ	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย
ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้			
1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีการจัดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกหรือต้องมีการคัดเลือกสมาชิกที่ประกอบอาชีพประสบความสำเร็จเป็นจุดศึกษาดูงานแก่สมาชิกรายอื่นๆ			
2. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาที่ทำการของตนเองที่เป็นเอกเทศ ถาวรและมีการจัดแสดงข้อมูลการดำเนินงานให้สมาชิกได้รับทราบ			
3. กองทุนหมู่บ้านต้องจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล			

ท่านมีข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่นอกเหนือจากประเด็นคำถามข้างต้น
หรือไม่ อย่างไร

1.ด้านการเงิน

.....
.....
.....

2.ด้านสมาชิกผู้รับบริการ

.....
.....
.....

3.ด้านกระบวนการดำเนินงาน

.....
.....
.....

4.ด้านการพัฒนาและการเรียนรู้

.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล	นางสาวอาภา ชูสุก
วัน เดือน ปีเกิด	8 เมษายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

